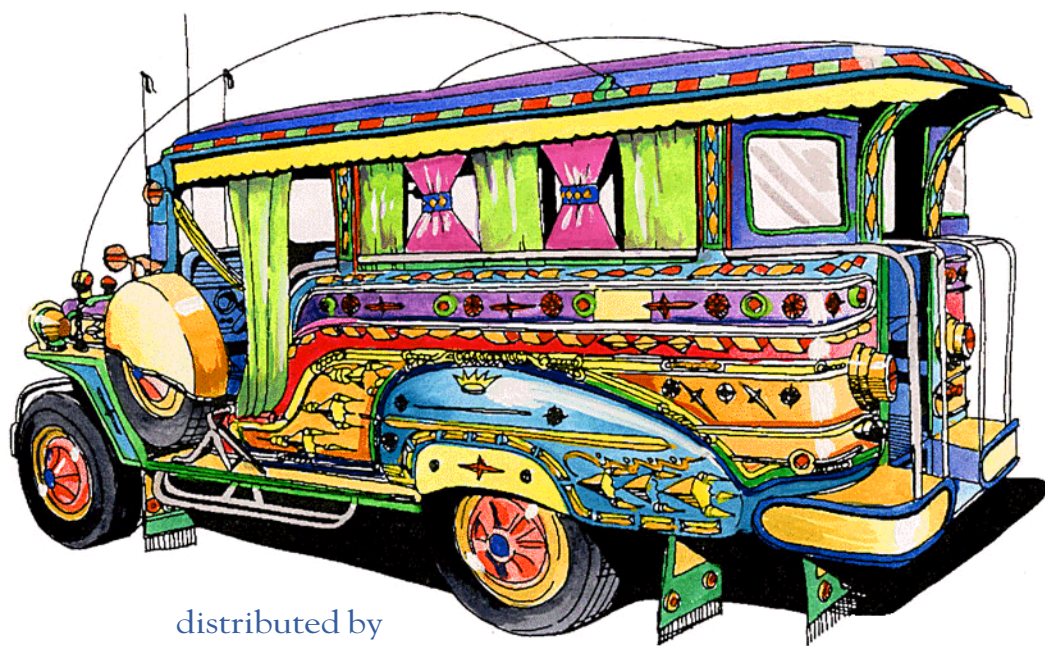

NFLRC Language Teaching Materials # 28t
accompanies video LT#28v

AUTHENTIC TAGALOG VIDEO

by Ruth Mabanglo & David Hiple

distributed by

NATIONAL FOREIGN LANGUAGE RESOURCE CENTER
nflrc.hawaii.edu

About the National Foreign Language Resource Center

The Second Language Teaching and Curriculum Center of the University of Hawai'i is a unit of the College of Languages, Linguistics, and Literature. Under a grant from the US Department of Education, the Center has since 1990 served as a National Foreign Language Resource Center (NFLRC). The general direction of the Resource Center is set by a national advisory board. The Center conducts research, develops materials, and trains language professionals with the goal of improving foreign language instruction in the United States. The Center publishes research reports and teaching materials; it also sponsors a summer intensive teacher training institute. For additional information about Center programs, write:

Dr. Richard Schmidt, Director
National Foreign Language Resource Center
1859 East-West Road #106
University of Hawai'i
Honolulu, HI 96822

email: nflrc@hawaii.edu

Web site: <http://www.lll.hawaii.edu/nflrc>

AUTHENTIC TAGALOG VIDEO

Elementary Level

Lesson 1: Pagbili Ng Sariwang Karne	1
Lesson 2: Ang Industriya Ng Bawang.....	9
Lesson 3: Mga Balyena Sa Pilipinas	15
Lesson 4: Mga Patalastas.....	25
Lesson 5: Dr. Gregorio “Yoyong” Fernandez.....	31

Intermediate Level

Lesson 6: Pangarap Shelter.....	39
Lesson 7: Ronda Puwersa.....	45
Lesson 8: Mga Katutubong Dumagat	51
Lesson 9: Ang Wikang Pilipino.....	57
Lesson 10: Pagsabog Ng Bulkang Pinatubo	67
Lesson 11: Mga Artista Sa Angono.....	75
Lesson 12: Katangian Ng Mga Pilipino.....	79
Lesson 13: Emily (Part 1 of 2)	85
Lesson 14: Emily (Part 2 of 2)	95
Lesson 15: Ang Pista Ng Quiapo	101

Advanced Level

Lesson 16: Ang Pista Ng Quiapo	109
Lesson 17: Mga Dulaang Katutubo.....	117
Lesson 18: Ang Sikolohiyang Pilipino	125
Lesson 19: Tradisyon Ng Piyesta.....	131
Lesson 20: May Disiplina Ba Ang Pilipino?	139
Lesson 21: Katangian Ng Mga Pilipino.....	145

Acknowledgements

Roberto del Rosario, Assistant General Manager, News and Public Affairs, IBC-13, Philippines

Ray Pedroche, Manager, Standards and Practices, RPN-9, Philippines

Angela C. Gatan, Officer-in-Charge, Programming, The People's Television Network, Inc., Philippines

Manuel D. Rocha, Executive Director, Department of Agriculture, Philippines

Procter and Gamble, Philippines

Jeffrey Go, Senior Product Manager and May Rosales, Brand Manager, Johnson & Johnson, Philippines

Philippine Long Distance Telephone Company

Lourdes Roque, Associate Management Supervisor, Avellana and Associates, Philippines

Sonia Guinto, Chief, Advertising and Promotions Division, Social Security System, Philippines

E. R. Nisepros, VP-Marketing, California Manufacturing Company, Inc. (Philippines)

Charo Santos-Concio, Senior VP-Television and Special Projects, ABS-CBN, Philippines

Enrico C. Santos, Creative Director, ABS-CBN, Philippines

Teresita V. Ramos, Coordinator, Filipino and Philippine Literature Program, University of Hawai'i at Mānoa; (Co-author [with Rosalina Morales Goulet], *Intermediate Tagalog: Developing Cultural Awareness Through Language* [1981]. Honolulu: The University Press of Hawai'i))

Rolando S. Tinio, Author, *A Matter of Language* (1990). Diliman, Quezon City: University of the Philippines Press

Ces Quesada, Anchor, *Pinoy Eh*, Philippines

Virgilio Almario

Rosalina Morales Goulet (Co-author [with Teresita V. Ramos], *Intermediate Tagalog: Developing Cultural Awareness Through Language* [1981]. Honolulu: The University Press of Hawai'i)

Agustin Sotto, Manila Standard

Aurora Batnag, Clemencia Espiritu, and Dolara Romero (Co-authors with Ruth Mabanglo, *Tinig 2* [1991]. Manila, Philippines: Rex Book Store)

Netnet Abraham

Deborah Masterson

Heidi Wong

Lilibeth Robotham

Clayton Chee

PAGBILI NG SARIWANG KARNE

Lesson

1

Elementary
Level

source:
Public Service
Message,
Department of
Agriculture
October 13, 1993

GAWAIN BAGO MANOOD

Mapapanood mo ang isang mensahe ukol sa pagbili ng malinis at sariwang karne sa palengke. Alin sa mga sumusunod ang inirerekomenda ng Kagawaran ng Agrikultura? Bilugan ang sagot.

- ☐ matingkad na kulay ng karne
- ☐ walang masamang amoy
- ☐ may tatak ng pagsusuri ng karne
- ☐ makinis na balat
- ☐ may meat inspection certificate

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Panoorinag minsan ang palabas Pagkatapos, ayusin ang mga pangyayari ayon sa tamang pagkakasunud-sunod sa bidyo.

- ___ Nagbigay ng isang paalala ang kalihim ng Agrikultura tungkol sa pagbili ng sariwang karne.
- ___ Gustong makasiguro ng mamimili na malinis ang karneng bibilhin.
- ___ Tiniyak ng tindera na malinis at sariwa ang tindang karne dahil dumaan ito sa masusing inspeksyon ng mga beterinaryo at ng National Meat Inspection Committee.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. ***Sino ang nagsabi?*** Panoorin uli ang palabas. Kumpletuhin ang grid sa pagsulat ng nawawalang impormasyon. Maaaring ito ang nagsabi ng diyalogo (sino ang nagsabi?) O kung ano ang diyalogo (ano ang sinabi?).

<i>Sino ang Nagsabi?</i>	<i>Ano ang Sinabi?</i>
	"Hoy, suki, bili ka na ng karneng sariwang-sariwa.."
	"Baka may sakit ito at makaapekto sa kalusugan namin..."
Sec. Roberto Sebastian	

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Isulat sa blanko ang tamang sagot para makumpleto ang talataan. Piliin ang sagot sa ibaba:

matadero	nagdala
pumasa	tatak
meat inspection certificate	malinis
beterinaryo	pagsusuri

Tindera: Dito makasisiguro ka. Mismong mister ko pa ang _____ at nagpakatay sa _____ na accredited ng National Meat Inspection Commission. Dumaan at _____ sa masusing _____ ng mga _____ at meat inspector. May _____ ng pagsusuri at pinatunayang pumasa sa pagka-isyu ng _____.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

Piliin sa Kolum B ang katumbas sa Ingles ng mga salita sa Kolum A. Titik lamang ang isulat.

_____ 1. suki	a. health
_____ 2. matadero	b. inspector
_____ 3. masusi	c. stamp of approval
_____ 4. tatak ng pagsusuri	d. butcher
_____ 5. kalusugan	e. thorough
	f. regular customer

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Narito ang isang patalastas para sa diyaryo o magasin ng anunsiyong napanood. May mga nawawalang impormasyon sa patalastas na ito. Punan ang mga bahaging nawawala; pagkatapos, ipakita ang ginawa sa isang guro ng Filipino o sa isang katutubong nagsasalita nito. Maaari ring gumawa ng sarili ninyong anunsiyo.

_____ at _____,

NAKATITIYAK BA KAYONG _____

at _____

ang nabili ninyong KARNE?

MAGING SIGURISTA!

Hanapin ang _____

at _____

_____

ng

National Meat Inspection Commission

Lesson 1	f SAGOT
---------------------------	----------------

f GAWAIN BAGO MANOOD

- ✓ may tatak ng pagsusuri ng karne
- ✓ may meat inspection certificate

f GAWAING GLOBAL

- 3 Nagbigay ng isang paalala ang kalihim ng Agrikultura tungkol sa pagbili ng sariwang karne.
- 1 Gustong makasiguro ng mamimili na malinis ang karneng bibilhin.
- 2 Tiniyak ng tindera na malinis at sariwa ang tindang karne dahil dumaan ito sa masusing inspeksyon ng mga beterinaryo at ng National Meat Inspection Committee.

f ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A.

<i>Sino ang Nagsabi?</i>	<i>Ano ang Sinabi?</i>
tindera	"Hoy, suki, bili ka na ng karneng sariwang-sariwa.."
mamimili	"Baka may sakit ito at makaapekto sa kalusugan namin..."
Sec. Roberto Sebastian	"Tiyakin na may meat inspection certificate at tatak ng pagsusuri ang karne."

B. Tindera: Dito makasisiguro ka. Mismong mister ko pa ang **nagdala** at nagpakatay sa **matadero** na accredited ng National Meat Inspection Commission. Dumaan at **pumasa** sa masusing **pagsusuri** ng mga **beterinaryo** at meat inspector. May **tatak** ng pagsusuri at pinatunayang pumasa sa pagka-isyu ng **meat inspection certificate**.

f GAWAING PANGWIKA

---

1. f, 2. d, 3. e, 4. a

ANG INDUSTRIYA NG BAWANG

Lesson

2

Elementary
Level

source:
"Newswatch sa
Umaga" News
Program
RPN-9, September
13, 1993

GAWAIN BAGO MANOOD

- A. Mapapanood mo ang isang ulat tungkol sa industriya ng bawang. Ano sa palagay mo ang mga kaisipang mapapasama rito? Ilista ang iyong sagot. Ilista ang iyong mga hula sa ibaba.

- B. Dalawa ang maiinterbyu sa report na ito. Sinu-sino sa palagay ninyo ang makakasama sa interbyu? Ilista ang sagot sa ibaba.

A. *Panoorin nang buo ang bidyo. Narito ang mga pangunahing kaisipang nabanggit sa ulat. Lagyan ng tsek (✓) kung napasama ito sa iyong listahan.*

- ☐ Mga silbi o gamit ng bawang
- ☐ Presyo ng iba't ibang klaseng bawang
- ☐ Sentro ng taniman ng bawang sa Pilipinas
- ☐ Panahon ng pag-aani ng bawang

B. *Nasa ibaba ang mga taong ininterbyu sa report. Lagyan ng tsek (✓) kung tama ang inyong hula.*

- ☐ maniningi (retailer)
- ☐ mamamakyaw (wholesaler)

ISPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. *Panooring muli at unawaing mabuti ang bidyo. Pagkatapos, piliin ang tamang sagot sa mga tanong sa ibaba. Bilugan ang mga letra ng iyong sagot.*

1. Anu-ano ang silbi ng bawang?
  - a. pampaalis ng sakit ng ngipin
  - b. pagkakakitaan o pagkakakuwartahan
  - c. gamot sa mataas na presyon ng dugo at sakit sa balat.
  - d. panakot sa aswang
  - e. nagpapabango at nagpapalasa ng pagkain.
2. Anu-ano ang presyo ng iba't ibang klaseng bawang?
 Sa Maynila, ang primera klase ay _____.

a. P80/kilo	c. P120/kilo
b. P100/kilo	d. P150/kilo
3. Anu-ano ang presyo ng iba't ibang klaseng bawang?
 Sa Ilocos, ang pinakamataas na presyo ng bawang ay _____.

a. P100/kilo	c. P300/kilo
b. P200/kilo	d. P320/kilo
4. Ano ang panahon ng pag-aani ng bawang sa Ilocos?

a. Marso at Abril	c. Abril at Mayo
b. Disyembre	d. Hunyo at Hulyo

5. Lahat ng nasa ibaba, maliban sa isa, ay dinaraan ng bawang bago ito dumating sa mamimili. Bilugan ang isang hindi kasali.
a. magsasaka	d. ahente ng gobyerno
b. biyahero	e. negosyante
c. tindero	

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Pagdugtungin ang iba't ibang klase ng bawang at ang tamang presyo nito sa Ilocos.

	<u>Klase ng Bawang</u>	<u>Presyo</u>
___	1. 1st class (primera klase)	a. P28
___	2. 2nd class (segunda klase)	b. P35
___	3. 3rd class (tersera klase)	c. P30
___	4. 5th class	d. P45
		e. P55

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Hanapin sa kanan ang kahulugan sa Ingles ng mga salitang nasa kaliwa.

___	1. sakit sa balat	a. high blood pressure
___	2. puting ginto	b. source of income
___	3. mataas na presyon	c. skin disease
___	4. binabarat	d. white gold
___	5. pinagkakwartahan	e. haggling
		f. middleman

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- B. May iba't ibang antas ng paghahambing ang pang-uri sa Tagalog. Kumpletuhin ang grid sa ibaba sa paglalagay ng nawawalang salita sa hambingan.

<i>Pang-Uri</i>	<i>Pahambing</i>	<i>Pasukdol</i>
	mas mataas	
mababa	pinakamababa	
	mas mura	pinakamura
mabango		
	mas marami	

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- C. Hanapin sa ikalawang kolum ang katumbas na bilang ng perang nasa unang kolum.

___ 1. siyento beynte pesos	a. P103
___ 2. siyento singkwenta pesos	b. P320
___ 3. tres siyentos beynte pesos	c. P23
___ 4. siyento tres pesos	d. P120
___ 5. beynte tres pesos	e. P150
	f. P350

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

- A. Humanap ng isang libro ng mga resipeng Filipino. Maglista ng mga lutuing ginagamitan ng bawang.
- B. Sumulat ng ilang pangungusap ukol sa mabubuting gamit ng bawang. Ipakita ang isinulat sa isang guro o katutubong tagapagsalita ng Tagalog.

Lesson 2	f SAGOT
---------------------------	----------------

---

f ISPESIPKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. 1. b, c, e; 2. c, 3. d, 4. a, 5. d

B. 1. e, 2. d, 3. b, 4. c

---

f GAWAING PANGWIKA

A. 1. c, 2. d, 3. a, 4. e, 5. b

B.

<i>Pang-Uri</i>	<i>Pahambing</i>	<i>Pasukdol</i>
mataas	mas mataas	pinakamataas
mababa	mas mababa	pinakamababa
mura	mas mura	pinakamura
mabango	mas mabango	pinakamabango
marami	mas marami	pinakamarami

C. 1. d, 2. e, 3. b, 4. a, 5. c

MGA BALYENA SA PILIPINAS

Lesson

3

Elementary
Level

source:
"TV Patrol
International
Edition"
ABS-CBN
January 24, 1994

GAWAIN BAGO MANOOD

A. Manonood kayo ng isang bidyo tungkol sa mga nanganganib na hayop (endangered animals). Sa listahan sa ibaba, lagyan ng tsek (✓) ang mga hayop na matatagpuan sa Pilipinas.

- ☐ Palawan peacock pheasant
- ☐ monk seal
- ☐ mousedeer
- ☐ tamaraw
- ☐ balyena
- ☐ agila
- ☐ ahas

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. *Narito ang isang listahan ng mga posibleng problema kaugnay ng pagkatuklas ng balyena sa isang bansang Third World na katulad ng Pilipinas. Lagyan ng tsek ang problemang inaakala ninyong tatalakayin sa panonooring bidyo.*

- ☐ Pagpatay sa balyena upang maipagbili at makain ng tao.
- ☐ Pangangaso ng balyena (hunting) bilang isport o libangan ng mayayamang tao.
- ☐ Paghuli sa mga balyena upang gawing atraksyon o panoorin sa mga “amusement park”.
- ☐ Paghuli at pagpatay sa mga balyena para sa mga pangrelihiyong ritwal.
- ☐ Pagpatay sa balyena para sa mga paniniwalang supernatural.

(f *Nasa huling pahina ang sagot*)

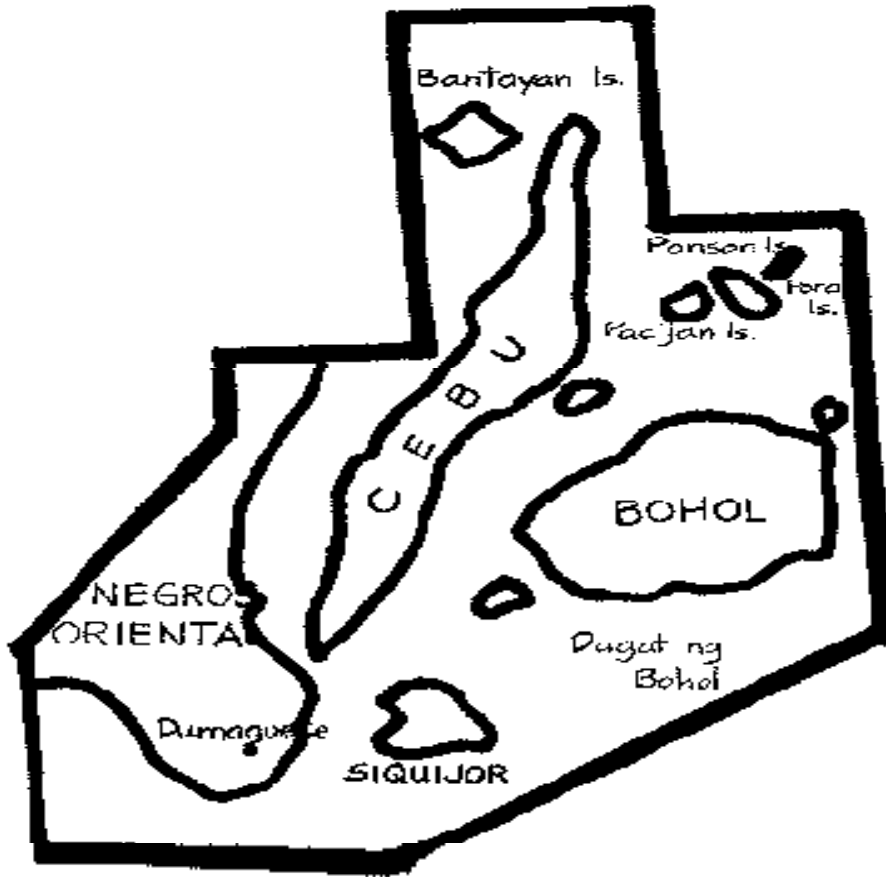
Panoorin ang bidyo. Ayon dito, maraming nangyayari sa mga natuklasang balyena sa Visayas. Alin sa mga sumusunod ang iyong napanood? Lagyan ng tsek (✓) kung tama o mali ang mga pangungusap sa ibaba:

	<i>Tama</i>	<i>Mali</i>
1. Pinag-aaralan ng Marine Lab ng Silliman University ang mga balyena at ibang pang <i>marine mammals</i> .		
2. Gumawa ng <i>task force</i> ang gobyerno para protektahan ang mga balyena.		
3. Hinuhuli at pinapatay ang mga balyena at kinakain ng mga tao ang laman.		
4. Sa tulong ng mga scientist at iba pa, gumagawa ang Silliman Marine Lab ng libro tungkol sa mga marine mammals na matatagpuan sa Pilipinas.		
5. Ibinebenta ang mga balyena sa palengke.		
6. Isinasabit sa labas ng bahay ang panga ng balyena para maitaboy ang masasamang ispiritu.		
7. Isang pribadong pundasyon ang sumusuporta at nangangalaga sa mga balyena.		
8. Balak na gawing isang industriya ang “whale watching” sa Pilipinas.		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- A. Matatagpuan dito ang mapa ng Silangang Kabisayaan. Isulat sa nakalaang espasyo sa ibaba ang mga lugar na kinatagpuan ng mga balyena.

1. _____
2. _____
3. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- B. Bilugan ang letra ng tamang sagot sa sumusunod na tanong:

1. Unang nalaman ni Lorie Tan ang tungkol sa mga balyena kay Louella Dolar na isang _____.
  - a. pabliser ng libro
  - b. researcher sa Silliman University
  - c. estudyante sa Silliman University
  - d. propesor sa Silliman University

2. Gumagawa ng isang _____ ang Silliman Marine Lab tungkol sa marine mammals sa Pilipinas.
  - a. libro
  - b. pagsusuri
  - c. marine park
  - d. pananaliksik
3. Unang nakita ang mga balyena sa _____.
  - a. Cebu
  - b. Davao
  - c. Siquijor
  - d. Mactan Island
4. Naibebenta ang laman ng mga balyena sa halagang _____.
  - a. P40 - P50 isang kilo
  - b. P30 - P35 isang kilo
  - c. P25 - P30 isang kilo
  - d. P35 - P40 isang kilo
5. Nakakita ng _____ klaseng dolphin at balyena ang grupo ng mga taga-Silliman University.
  - a. lima
  - b. anim
  - c. pito
  - d. walo

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

Mababasa sa ibaba ang isang serye ng pangungusap. Gawing negatibo o positibo ang pangungusap upang maging tama batay sa napanood na bidyo.

1. Walang balyena o dolphin na natagpuan ang mga researcher, photographers at journalist sa unang “whale watching expedition” sa Pilipinas.
 _____
 _____
 _____
2. Hindi naniniwala ang mga tao na nakapagtataboy ng masamang ispiritu ang pagsasabit ng panga ng balyena sa labas ng bahay.
 _____
 _____
 _____

3. Nakagawa na ng librong nagtatala ng iba't ibang marine mammals sa Pilipinas ang mga researcher sa Marine Lab ng Silliman University.

---

4. Hindi nakahandang itigil ng mga taong nakakita sa mga balyena ang paghuli at pagpatay sa mga ito kahit na gawing industriya ang “whale watching” sa bansa.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Gumawa ng isang sulat ng pagpuri kay Louella Dolar dahil sa mga gawain niya sa Marine Lab ng Silliman University kaugnay ng pangangalaga ng mga balyena sa Pilipinas.

Lesson 3

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

- A. ✓ Palawan peacock pheasant
✓ mouse deer
✓ tamaraw
✓ balyena
✓ agila
- B. ✓ Pagpatay sa balyena upang maipagbili at makain ng tao.
✓ Pagpatay sa balyena para sa mga paniniwalang supernatural.

f GAWAING GLOBAL

---

1. tama, 2. mali, 3. tama, 4. tama, 5. tama, 6. tama, 7. mali, 8. tama

f ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. 1. Dumaguete (Negros Oriental), 2. Siquijor, 3. Bohol
- B. 1. b, 2. a, 3. d, 4. c, 5. d

f GAWAING PANGWIKA

---

1. May mga/Mayroong mga balyena o dolphin na natagpuan ang mga researcher, photographers at journalists sa unang “whale watching expedition” sa Pilipinas.
2. Naniniwala ang mga tao na nakapagtataboy ng masamang ispiritu ang pagsasabit ng panga ng balyena sa labas ng bahay.
3. Hindi pa nakagawa ng librong nagtatala ng iba’t ibang marine mammals sa Pilipinas ang mga researcher sa Marine Lab ng Silliman University.
4. Nakahandang itigil ng mga taong nakakita sa mga balyena ang paghuli

---

at pagpatay sa mga ito para gawing industriya ang “whale watching”
sa bansa.

MGA PATALASTAS

Lesson

4

Elementary
Level

July, 1991

GAWAIN BAGO MANOOD

Mapapanood sa modyul na ito ang limang patalastas na nahahati sa dalawang uri: isang tungkol sa mga produkto at isang tungkol sa serbisyo-publiko o paglilingkod na pambayan. Hulaan kung anong mga produkto at paglilingkod na pambayan ang ipinatatalastas. Isulat ang mga sagot sa kolum sa ibaba.

<i>Mga Produkto</i>	<i>Serbisyo-Publiko</i>

Panoorin ang buong bidyo. Pagkatapos, bilugan ang letra ng sagot na nagsasabi ng diwa o nilalaman ng bawat patalastas. Balikan din ang unang pagsasanay at lagyan din ng tsek (✓) ang mga patalastas na nahulaan ninyo.

1. Philippine Charity Sweepstakes Office (PCSO)
  - a. ang mga programa ng PCSO
  - b. ang mga taong natutulungan ng PCSO
  - c. ang mga namamahala ng PCSO
  - d. ang mga bagong layunin at patakaran ng PCSO
2. Tide Ultra
  - a. may bagong kontest o paligsahan ang Tide
  - b. may bagong produkto ang Tide na mas magaling kaysa ordinaryong sabong bareta
  - c. may sikreto ang Tide bar sa paglalaba
  - d. may galing ang Tide na hindi mapapantayan
3. Johnson's Baby Powder
  - a. Noon pa man, Johnson's Baby Powder na ang ginagamit ng mga ina sa kanilang mga anak
  - b. Naglabas ng bagong produkto ang Johnson's
  - c. Mas mabango ang bagong labas na pulbos mula sa Johnson's
  - d. Ang Johnson's Baby Powder ay bagay sa ina at sa anak
4. Social Security System (SSS)
  - a. Isang patalastas na tataas ang bayad sa SSS ng mga miyembrong empleyado
  - b. Isang patalastas na hindi lahat ng employer ay dapat magbayad ng SSS
  - c. Isang patalastas na dapat ipagbayad sa SSS ng employer ang lahat ng kanilang empleyado
  - d. Isang patalastas tungkol sa mga biyaya ng SSS
5. Knorr Sabaw ng Sinigang
  - a. Masarap at talagang maasim ang Knorr Sabaw ng Sinigang
  - b. Mas madaling magluto ng sinigang kapag Knorr Sabaw ng Sinigang ang gagamitin
  - c. Mahirap gumamit ng sariwang sampalok sa sinigang
  - d. Maraming sampalok ang ginagamit sa Knorr Sabaw ng Sinigang

(f Nasa huling pahina ang sagot)

A. *Muling panoorin ang patalastas ng Knorr Sabaw ng Sinigang. Ano ang ginagawa sa sampalok bago ilagay sa kaldero? Pagsunud-sunurin ang mga hakbang na nasa ibaba batay sa napanood. Numero lang ang gamitin.*

- ___ pinipiga
- ___ binubuhos
- ___ sinasala
- ___ nilalaga

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. *Panoorin naman ngayon ang patalastas ng Tide Ultra. Batay dito, anu-ano ang kabutihang dulot ng produktong ito? Matatagpuan sa ibaba ang anim na sagot. Apat dito ang tama at dalawa ang mali. Lagyan ng tsek (✓) ang dalawang mali.*

- ☐ Mas maputi ang damit na ibinabad sa Tide Ultra kaysa sa bareta.
- ☐ Mas matipid... isang scoop lang, malinis na ang labada.
- ☐ Nakakaalis ng mga siksik na dumi sa labada.
- ☐ May naiibang bango ang Tide Ultra.
- ☐ Daig ng Tide Ultra ang dalawang sabunan ng isang bareta.
- ☐ May kloroks na halo ang Tide Ultra at nakakaalis ng mantsa.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

C. *Panoorin ang mensahe ng SSS sa mga employer. Pagkatapos, sagutin ang mga sumusunod na tanong. Bilugan ang letra ng tamang sagot.*

1. Sinu-sino ang mga dapat ipagbayad ng kontribusyon sa SSS?
  - a. mga regular at permanenteng empleyado lamang
  - b. mga empleyado ng gobyerno
  - c. lahat ng klaseng empleyado sa pribadong sektor
2. Ano ang mangyayari sa employer kapag hindi nakabayad ng benepisyo para sa isang nasaktang empleyado?
  - a. Magkakaroon ng asunto at mas malaki ang ibabayad na benepisyo ng employer.
  - b. Huhulihin at makukulong ang employer na hindi nagbabayad sa SSS.
  - c. Aalisan ng lisensya ang mga kompanyang hindi nagbabayad sa SSS.

B. Piliin ang kasingkahulugan (synonym) ng mga salita sa kaliwa. Isulat lamang ang letra ng tamang sagot.

___ 1. nakakulong	a. magpunta
___ 2. napinsala	b. bahay
___ 3. magtungo	c. bata
___ 4. kapuspalad	d. mahirap
___ 5. musmos	e. matanda
___ 6. ulila	f. nakapreso o nakabilanggo
___ 7. tahanan	g. walang mga magulang
___ 8. pagmamahal	h. nasira
	i. pag-ibig

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Sa limang patalastas na napanood, ano sa tingin mo ang pinakamahusay at pinakaepektibo? Pumili lamang ng isa at sabihin kung bakit ito ang napili. Pagkatapos, ipakita mo ang sinulat sa isang guro ng Filipino o katutubong tagapagsalita nito.

Lesson
4

f SAGOT

f GAWAING GLOBAL

---

1. b, 2. b, 3. a, 4. d, 5. b

f ISPESIPKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. 2, 4, 3, 1

- B. ✓ May naiibang bango ang Tide Ultra.
✓ May kloroks na halo ang Tide Ultra at nakakaalis ng mantsa.

- C. 1. c, 2. a, 3. b

f GAWAING PANGWIKA

- A. 1. Nagbubuhos ang lalaki ng tubig sa tapayan.
2. Naglalaga ang bata ng saging.
3. Nagsasala si Maria ng katas ng sampalok.
4. Nagpipiga ang matanda ng kalamansi upang gawing sawsawan.

- B. 1. f, 2. h, 3. a, 4. d, 5. c, 6. g, 7. b, 8. i

ISANG PARANGAL KAY DR. GREGORIO “YOYONG” FERNANDEZ

Lesson

5

Elementary
Level

source:
“Bantay Balita”
IBC-13
September 11,
1992

GAWAIN BAGO MANOOD

Sagutin ang mga sumusunod na tanong:

- A. Magbigay ng tatlong dahilan kung bakit binibigyan ng parangal ang isang tao. Ilista sa ibaba ang sagot.

- B. Matatagpuan sa ibaba ang isang listahan ng mga pangyayari o gawaing isinasama sa pagbibigay ng parangal sa isang tao sa Pilipinas. Lagyan ng tsek (✓) ang inaakala mong kasama sa mapapanood na bidyo.

- ☐ Bibigyan ng “party” ang taong pararangalan.
- ☐ Bibigyan ng regalo ang pararangalan.
- ☐ Ipagpapatayo ng monumento ang pararangalan.
- ☐ Tatawagin ang mga kaibigan at dating kasama sa trabaho upang alalahanin o purihin ang taong pararangalan.
- ☐ Maghahanda ng palatuntunan o programa para sa taong pararangalan.
- ☐ Gagawa ng pelikula o libro tungkol sa buhay ng pararangalan.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

C. *Ang mapapanood ay parangal sa isang namatay na direktor ng pelikulang Pilipino. Makikita sa ibaba ang isang listahan ng mga pangyayaring kabilang sa bidyo. **Kasali ang lahat ng nakalista maliban sa isa.** Lagyan ng tsek (✓) ang bilang o numero ng pangyayaring inaakala mong hindi kasali.*

- ☐ Bumuo ng isang programa para sa pinarangalang direktor.
- ☐ Dumalo ang mga artista at ibang taong malapit sa direktor.
- ☐ Ipinakita ang ilang klip mula sa mga pelikulang ginawa ng direktor.
- ☐ Binigyan ng papuri ang yumaong direktor ng mga artistang nakasama niya sa trabaho.
- ☐ Nagpasalamat ang pamilya ng yumaong direktor sa lahat ng dumalo sa parangal sa pamamagitan ng isa sa mga anak nito.
- ☐ Nagpasalamat sa lahat ang direktor para sa parangal na ipinagkaloob sa kanya.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING GLOBAL

Panoorin nang buo ang bidyo. Nasa ibaba ang mga pangyayaring naganap sa parangal. Itsek ang listahang ginawa ninyo sa I-A at B kung may nakakatulad nito. Pagkatapos, iayos ayon sa pagkakasunud-sunod batay sa napanood. Numero ang gamitin sa pagsasaayos.

- ___ Nagtipun-tipon ang mga artista at mga taong kakilala ng yumaong direktor.
- ___ Nagpasalamat ang pamilya ng pinarangalang direktor.
- ___ Maraming artistang nagsalita at nabigay-puri sa yumaong direktor.
- ___ May programa o palatuntunang inihanda.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Sino Ang Tinutukoy? Panoorin ang bahaging pinupuri ng mga artista si Direktor Yoyong Fernandez. Pagkatapos, piliin sa listahan ng mga mga artistang nasa kanan ang tinutukoy sa kaliwa. Letra lamang ang isulat na sagot:

___ 1. Sino ang nakata-take 18 habang gumagawa ng pelikula?	a. Rudy Fernandez
___ 2. Sino ang bunsong anak ni Dr. Yoyong Fernandez?	b. Jaime de la Rosa
___ 3. Sino ang unang pumuri kay Dr. Fernandez?	c. Charito Solis
___ 4. Sino ang paboritong artista ni Dr. Yoyong Fernandez?	d. Rocky Ignacio
___ 5. Sino ang nagkuwento tungkol sa isang aktres na takot na takot sa direktor?	e. Pancho Magalona
	f. Delia Razon

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Sabihin kung anong emosyon o katangian ang tinutukoy o ipinahihiwatig ng mga parirala sa ibaba. Pumili ng inyong sagot sa listahang nasa ibaba.

galit

totoo/tapat

selos

kapilyuhan/kalokohan

nerbiyos

takot

1. hindi mapakali _____
2. nagnakaw ng halik _____
3. sinuntok ang pader _____
4. ihi nang ihi _____
5. buong puso _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Kumpletuhin ang sumusunod na diyalogo sa paglalagay ng tamang sagot sa blangko. Piliin sa mga parirala sa itaas (Gawaing Pangwika "A") ang angkop na sagot.

1. "Bakit ba punta ka nang punta sa banyo? Ano ba'ng ginagawa mo roon?" "Ninenerbiyos kasi ako kaya _____."
2. "_____ akong nagpapasalamat sa tulong na binigay mo sa amin." "Bale wala 'yon. Para naman tayong hindi magkaibigan."
3. "Balita ko, galit na galit daw si Ramon sa nangyari kahapon." "Oo, sa sobrang galit nga'y _____."
4. "Kanina ka pa lakad nang lakad sa labas. Sino ba'ng hinihintay mo?" "Si Jun. Kanina pa siya dapat umuwi, pero wala pa hanggang ngayon. Tuloy, ako'y _____."
5. "Naisahan ka yata ng boypren mo, ano?" "Oo nga! Noong hindi ako nakatingin ay _____ sa pisngi ko."

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Basahin ang sumusunod na artikulo tungkol kay Yoyong Fernandez.

Gregorio Fernandez — Impressed on the Artists the Seriousness of their Craft

by Agustin Sotto

(Manila Standard, October 15, 1990)

Yoyong was meticulous

Anecdotes abound on how the late Gregorio Fernandez terrorized aspiring young actors. On their first day of

shooting, he'd plunge them on long difficult takes, without any coaching, and once they fumbled, he'd explode into a litany of expletives. This unnerving initiation forced some of the neophytes to drop out of acting com-

pletely or to transfer to another studio.

Those who chose to suffer insults became gradually exposed to his sensitivity and compassion underneath the brusque and trauma-inflicting methods and are now grateful

to him for shaping their acting careers.

Yoyong Fernandez was born in Lubao, Pampanga on May 24, 1904. Because of his good looks, he appeared in a number of stage presentations though he did not consider acting seriously as a career. He took up dentistry at UST and later set up a clinic in Azcarraga.

In 1916 he was cast opposite Sofia Lotta in Faustino Lichauco's reportedly unfinished adaptation of Aurelio Tolentino's seditious play, "Kahapon, Ngayon at Bukas." He became a matinee idol of the silent screen.

He appeared in Jose Nepomuceno's "Anak sa Ligaw" and "Moro Pirates."

When his cousin Rafael Fernandez, formed Banahaw Pictures, he appeared in "Labi ng Lumang Libingan" and "Ang Gayuma" as Mary Walter's philandering lover. In the transition to sound, his accent almost ruined his film career though he worked hard on his diction. He became more and more a screen villain with roles like "Taong Demonyo."

He directed his first film, "Asahar at Kabaong" ("Orange Blossoms and Coffins") starring Purita Santamaria and Carlos Padilla. Because he was responsible for launching the career of Rogelio dela Rosa — and subsequently his brother, Jaime — he was the choice to direct the first Rogelio-Carmen Rosales tandem, "Senorita."

He became the favorite director not only of Rogelio but also of Carmen, having directed her in several films before the war. After the war, he directed their comeback picture, "Kampanang Ginto."

During the war, he directed stage plays. One of them, "Garrison 13" was picked up by Dona Sisang for filization starring the original cast mi-

nus the leading lady who was replaced by Mila del Sol. It became LVN's first big postwar success and LVN became his home studio until it ceased producing in 1961.

He directed several memorable films of LVN: "P1,000 Kagandahan," "Higit sa Lahat," "Luksang Tagumpay," "Hukom Roldan," "Malvarosa," "Emily" and "Kung Ako'y Mahal Mo." He also shot the films based on the awit and the korrido which became LVN's color anniversary offerings: "Prinsipe Tenoso," "Singsing na Tanso," and "Rodrigo de Villa." Rodrigo de Villa was the first Philippine-Indonesian co-production between LVN Persari production.

Aside from this war movies, he also directed several films based on nationalist uprisings: "Bayan o Pag-ibig," "Heneral Gregorio del Pilar," and "Dagohoy."

During the 1956 Asian Film Festival in Hongkong, Rogelio de la Rosa won the best actor award for "Higit sa Lahat." In 1958, Rebecca del Rio won the Best Supporting Actress award for "Malvarosa" in the same festival this time held in Manila.

In the FAMAS awards, Yoyong won best director for "Luksang Tagumpay" in 1956. He was again nominated the following year for "Hukom Roldan." Charito Solis who lost the Best Actress award for "Malvarosa" by one point in the Asian filmfest won the 1960 FAMAS Best Actress trophy for "Emily."

Contrasting themes mark works

A study of his extant films reveals markedly contrasting themes. Right after the war, he directed generally macho movies drenched with graphic forms of violence, peopled with psychopaths

and traitors, and laced with Christian angst.

His war movies, "Capas," "Candaba" and "Pagtutuu" deal with the Makapili and the ironies of betrayal. Leopoldo Salcedo in "Capas," and Teody Belarmino in "Candaba" are forced to join the Japanese imperial Army to terret out the informers. Their noble intentions are misunderstood by the guerillas who take them to be traitors.

In Yoyong's war movies, the conflict isn't only between the Japanese and the Allies but between brothers, a mini-civil war as the collaborators (pro-Japanese) battle with the guerillas (pro-Americans).

There are several scenes of Japanese atrocities. Fingernails are removed. The garote is utilized. In "Candaba," the priest Jose Corazon de Jesus Jr. prays the "Ama Namin" just before his father (Gregorio Fernandez), a captain of the guerillas, is brutally beheaded.

His soothing sacerdotal delivery degenerates into meaningless repetitions his mind becomes unhinged. All through the final battle, his demented rendition of "Ama Namin" a la Sisa punctuates the exchange of bullets.

Locked in this confusion is festering doubt about God's beneficence. In "Pagtutuu," the Makapilis led by Eusebio Gomez become war heroes after almost wiping out Armada Goyena's guerilla unit. In a church, he unloads to Tessi Quintana his disgust with the situation, his bitterness with Christian belief and his yearning for revenge.

His villains are certified psychos. In "Ang Lalake," the tunnel engineer Eusebio Gomez talks to the photo of Rebecca Gonzales and reacts physically to taunts of "baliw." He entombs his rivals by tricking them into blasting some parts of the tunnel.

In “Kontrabando,” a McCartyist thriller, the gun-runner Eusebio Gomez brings in a strange cargo of jute sacks containing opium and Chinese nationals from the mainland with a mission to propagate the Communist ideology. In “Philippine Navy,” the treacherous Moro, Saeed (Tony Santos), professes his innocence before starting the slaughter.

At the same time that he was directing these rather grisly stories, Yoyong was doing screwball comedies and light romances with a Pollyannish outlook. Seemingly untainted by the horrors of war, Yoyong maintained his sense of humor which made him a box office director before the war.

In “Miss Philippines,” the servant Baste (Jose Cris Soto) enters in LVN’s Search-for-a-Star contest the photo of his niece (Norma Blancaflor), the daughter of an alcoholic labandera (Lopita). She is chosen the winner; now Baste with the help of the other servant (Tony Santos) recreates her social background. They take advantage of their masters’ absence by inviting LVN executives to the mansion. The masters’ son (Ely Ramos) unexpectedly returns from Shanghai to spy on his two-timing lover (Lirio del Valle) and complicates the situation.

There are many hilarious scenes: Lopita lecturing on the manners of the lady of the house; Ely Ramos trying to trap at dinnertable the play acting Lopita; Lirio del Valle out to discover the real background of Norma Blancaflor.

In “P1,000 Kagandahan,” bemedalled war hero Rogelio dela Rosa learns of his wife’s disappearance and probable death in the hands of the Japs. Upon arrival at the pier, he spots the likeness of his wife (Norma Blancaflor) and thinks she is suffering from amnesia.

He tries to bring her out of it by serenading her in their old haunts and by intimidating her with the child’s cries. The mistaken identity is cleared up at the end and Rogelio mourns “Ako’y umibig sa kagandahan dalawa ang paglatao.”

Comedy is Yoyong’s best theme. This theme of the double seems to have obsessed him; eleven years later, he repeats it in “Panagimpan,” a rather stretched-out melo-drama based on a *Liwayway* serial by Jose Gonzales.

Heiress and liberated woman (Lita Gutierrez) falls in love with an award-winning painter (Mario Montenegro) whose wife bears striking resemblance to her. After so many complications and the intervention of World War II, it is revealed that the two sisters and Lita is told of her humble beginnings.

Yoyong directed two other long and winding melodrama toward the end of his career. In “Awit ng Mga Dukha,” former bar girl Lilia Dizon is sent to jail for stealing money in order to pay for her daughter’s hospital bills.

Compassionate widow millionaire Gil de Leon adopts the children (Lourdes Medel, Mila Ocampa) but his sister (Patria Plata) is antagonistic to them. When Lilia leaves prison she becomes the family’s labandera. One night, her ex-lover

(Johnny Reyes) returns to steal from her benefactors.

“Emily,” based on a radio serial, is a drama of three generations. Dona Mercedes (Patria Plata) invites Emily (Charito Solis) the bastard daughter of her late husband, to live with her. Son Eddie Rodriguez falls in love with her but Patria Plata wants him to marry a sugar heiress (Marie Tuazon).

She tells the elder son (Leroy Salvador) to rape her; she is later forced at knifepoint to

marry him. Meanwhile hacienda encargado Pancho Magalona looks for his lost brother who was betrothed to Dona Mercedes’ daughter (Marita Zobel). The plot is resolved a generation later when Dona Mercedes’ secrets are revealed and the mansion is engulfed in flames.

Despite the baroque passions, eclectic production design and anachronisms, Yoyong’s terse direction rises above the material and makes it an involving and credible drama.

In between these war movies and these complex melodramas are his outstanding works — family dramas of smaller dimension but of superior craftsmanship.

“Higit sa Lagat” is about the sacrifices of jobless Rogelio dela Rosa who pretends to be dead in order for his wife to marry a rich suitor and for his family to rise above their dire conditions.

In “Luksang Tagumpay,” a dark thriller inspired by Rachmaninoff’s 2nd Piano Concerto, eye doctor (Jaime de la Rosa) treats patient Delia Razon whose husband (Eddie Rodriguez) is reported missing in the Korean war. They decide to get married but on their wedding night the real husband returns. In “Hukom Roldan,” no-nonsense judge Jaime de la Rosa gives a negative verdict to his benefactor’s client.

Angered by his decision Don Sylvestre (Oscar Keese) sets up his wife (Emma Alegre) in a love tryst with Alfonso Carvajal. In “Kung Ako’y Mahal Mo,” irresponsible Charito Solis returns to Manila after several years in the States only to find his rescuer (Nestor de Villa) imprisoned for failure to appear in court.

Considered as one of the best Filipino films on family life, “Malvarosa” is about the misfortunes of alcoholic and gambler Rebecca del Rio’s brood. Her husband hits his

head on a railroad track and is run over. Melanio (Vic Silayan) has women trouble and disappears in police jeep. Aberto (Carlos Padilla Jr.) the acolyte commits suicide after attempting rape. Leonides (Vic Diaz) is a holdupper and is shot.

Vedasto (Rey Ruiz) is a pimp. Only Avelino (Eddie Rodriguez), the student and Rosa (Charito Solis), the understanding sister are positive characters in this squatter drama based on Clodualdo del Mundo's komiks serial. The hold of poverty on the different personalities is effectively dramatized.

The despondent artist is priority

Being a former thespian, Yoyong's main concern was the actor. He loved acting and continued to act in small roles even when he was already directing. If he was hard on newcomers, it was to impress on them the seriousness of the craft. He didn't tolerate superstar antics in his set. He demanded punctuality from his stars.

According to Charito Solis, he studied eye movements. He wanted the intensity of the drama to be emanating from that source alone. He didn't like too much movement. He pared down shaky hand gestures.

Before the take, he'd sit with actors and discuss the scene at length. Sometimes, in order to convey what he wanted, he'd act out the aprt. If it was a female role, he'd act like a woman. "Naiiyak din siya pag nakakaiyak ang eksena. Kaya magaan ang pag-arte sa kanya," says Chato.

He compared acting to music, "There has to be a tempo. If you go against the beat, you're not acting well enough. Timing is so important to him."

It was only in 1956 that he became aware of the cam-

era's potentials. He started to use deep focus in "Luksang Tagumpay," in order to establish the mood. His superimpositions of clocks in the final scenes may now seem juvenile but his chilling closeup of Delia Razon is a startling image of incipient melancholia.

In 1957, he directed probably his most accomplished work "Hukom Roldan," a film which puts him alongside Douglas Sirk.

It is remarkable for the expressiveness of even the smallest gesture, the precision of blocking and camera movement in order to generate megawatts out of glance, the emotional restraint over melodramatic materia, the right lighting effects.

Many scenes could be remembered with awe — Jaime de la Rosa surprising his supposedly unfaithful wife in the dark living room; the daughter's rehearsed anger collapsing into a sobbing acceptance of her mother; the wife accusing her husband of self-righteousness and the ambiguity at the end as the living room doors close on a possibly happy note.

"Hukom Roldan" is a film which could be seen and re-seen without the intensity ever diminishing.

According to Jaime de la Rosa, you could never argue with Yoyong about the blocking because everything was planned out in his head. He never started shooting without having fully analyzed the script in relation to the character and the camera movements.

According to Chato, he did his own dollies; he did not rely on an assistant. "Hukom Roldan" has several effective examples of dolly.

By the time he directed "Emily and "Kung Ako'y Mahal Mo" he was in full control of the medium. His style became spare. He had

less shots but they were more compact.

Four scenes in "Emily" are among his very best: Leroy Salvador throwing rice at Chato's face when he felt she was still in love with his brother, Leroy glances spying the secret between Pancho Magalona and Chato and subsequently cutting off her hair; Chato shaking in front of Leroy when she couldn't control her hatred for him and Chato's childbirth scene with the drunken Leroy at a distance.

When he retired in 1961, he concentrated on dentistry and cockfighting. It's a pity for he left filmmaking at the peak of his artistry. He died on October 14, 1973.

Lesson
5

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

- B. ✓ Tatawagin ang mga kaibigan at dating kasama sa trabaho upang alalahanin o purihin ang taong pararangalan.
✓ Maghahanda ng palatuntunan o programa para sa taong pararangalan.
- C ✓ Nagpasalamat sa lahat ang direktor para sa parangal na ipinagkaloob sa kanya.

f GAWAING GLOBAL

1, 4, 3, 2

f ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN:

---

1. f, 2. a, 3. e, 4. c, 5. b

f GAWAING PANGWIKA

- A. 1. takot o nerbiyos
2. kapilyuhan/kalokohan
3. galit
4. takot o nerbiyos
5. totoo / tapat
- B. 1. ihi nang ihi
2. buong puso
3. sinuntok ang pader
4. hindi mapakali
5. nagnakaw ng halik

PANGARAP SHELTER

Lesson

6

Intermediate
Level

source:
**Public Service
Message**
October 13, 1993

GAWAIN BAGO MANOOD

Mapapanood ninyo ang isang bidyo ukol sa mga batang lansangan. Batay sa pamagat nito ("Pangarap Shelter"), ano sa palagay ninyo ang mga paksang tatalakayin ng bidyo? Lagyan ng tsek (✓) ang mga mapipiling paksa.

- ☐ Dahilan ng paglalayas ng mga bata sa kanilang tahanan.
- ☐ Mga problema ng mga batang lansangan.
- ☐ Tulong na ginagawa ng gobyerno para sa mga batang lansangan.
- ☐ Pamamahala at pagpapanatili ng sentro o silungan.
- ☐ Mga layunin at programa ng Pangarap Shelter.
- ☐ Paano nakatutulong ang Shelter sa mga bata.
- ☐ Paano natutupad ang mga pangarap ng bata sa Shelter.
- ☐ Iba't ibang "fund-raising activities" para matustusan ang gastos ng Shelter.
- ☐ Iba't ibang taong tumutulong sa mga programa ng Pangarap Shelter.
- ☐ Iba't ibang klase ng edukasyong inihahandog ng Pangarap Shelter para sa mga bata.

*Panooring minsan ang bidyo. Iwasto ang inyong mga papel.
(f Nasa huling pahina ang sagot)*

Iayos ang mga aytem sa ibaba ayon sa pagkakasunud-sunod sa palabas. Gumamit ng numero sa pagsasaayos.

- ___ Tinutulungan ng Pangarap Shelter ang mga batang lansangan.
- ___ Pagkatapos ng 5 taon, isa nang junior staff member si Panny.
- ___ Naglayas ng bahay si Panny.
- ___ Naulila sa ina at sinaktan ng kanyang ama si Panny.
- ___ Nais ni Panny na makita ang Pangarap Shelter.
- ___ Natutong mag-“solvent” si Panny.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. *Panooring muli at pakinggang mabuti ang palabas. Batay dito, anu-ano ang mga layunin ng Pangarap Shelter? Lagyan ng tsek (✓) ang tamang sagot.*

- ☐ Bigyan ng tirahan at matutulugan ang mga batang lansangan.
- ☐ Gisingin ang kanilang dangal at karapatan bilang tao.
- ☐ Ihanap sila ng mga bagong tirahan.
- ☐ Ibalik ang mga bata sa kani-kanilang magulang o bahay.
- ☐ Turuan silang tumayo sa sariling paa at huwag basta umasa sa tulong ng lipunan.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Narito ang mga programang ginagawa ng Pangarap Shelter para matupad ang sumusunod na layunin. Hanapin sa ikalawang kolum ang katumbas na gawain ng bawat isa. Letra lamang ang isagot.

___ 1. relihiyon	a. may mga social worker na nagtuturo sa mga bata ng gawaing pamumuhay
___ 2. pakikipagkapwa-tao	b. tinuturuan ang mga batang makitungo sa ibang tao
___ 3. kabuhayan	c. hinahayaang maglaro at muling mangarap ang mga bata
___ 4. libangan at kasayahan	d. tinuturuan ang mga bata kung paano makitungo sa Diyos
	e. sanayin ang mga bata sa kompyuter at iba pang gawaing pang-opisina

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

Batay sa mga ginamit na salitang pang-ugnay, buuin ang mga sumusunod na pangungusap.

1. Naulila sa ina at sinaktan ng ama si Panny kaya _____.
2. Nais ni Panny na makita ang Pangarap Shelter dahil _____.
3. Isa sa mga layunin ng Pangarap Shelter na _____.
4. Nais nilang turuan ang mga batang huwag umasa sa tulong ng lipunan dahil _____.
5. Tinuturuan din ng Shelter ang mga batang maglaro, mangarap, at _____.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- A. *Narito ang balangkas ng isang brochure para sa Pangarap Shelter. Nakasulat sa Ingles ang mga mungkahing teksto. Isalin ito sa Tagalog, pagkatapos, ipakita ang ginawa sa isang guro o katutubong tagapagsalita ng Tagalog.*

1. Cover page with picture:

PANGARAP SHELTER
A DREAM HOME FOR STREET CHILDREN

2. Page two with pictures (objectives of the Shelter)

HONING THE SKILLS OF CHILDREN IN FOUR AREAS:

RELIGION

GETTING ALONG WELL WITH PEOPLE

JOBS

HOBBIES AND ENTERTAINMENT

3. Page three (letter of appeal)

Dear Friend,

We need your help!

We want to gather as many street children as we can. We want to help them attain their dreams and be responsible citizens of the country. Be a donor or sponsor. Help us help the street kids.

PANGARAP SHELTER FOUNDATION

4. Page four (sponsorship form)

Enclosed is my donation for the work of the PANGARAP SHELTER:

DONATION: ☐ \$ 5 ☐ \$10 ☐ \$ 20 ☐ \$ _____

SPONSORSHIP: ☐ \$20 a month ☐ \$50 six months ☐ \$100 a year

- B. *Anu-ano ang mga institusyon sa Amerika na tumutulong sa mga batang lansangan? Pumili ng isa at talakayin ang mga layunin at programa nito. Ipakita ang ginawa sa isang guro sa Filipino o katutubong tagapagsalita ng Tagalog.*

- C. *Sa klase, sumulat ng isang sanaysay (essay) na pinaghahambing ang mga problema ng mga batang lansangan sa Maynila at sa isang malaking siyudad sa Amerika.*

Lesson 6

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

- ✓ Mga problema ng mga batang lansangan.
- ✓ Mga layunin at programa ng Pangarap Shelter.
- ✓ Paano nakatutulong ang Shelter sa mga bata.
- ✓ Iba't ibang taong tumutulong sa mga programa ng Pangarap Shelter.
- ✓ Iba't ibang klase ng edukasyong inihahandog ng Pangarap Shelter para sa mga bata.

f GAWAING GLOBAL

5, 6, 2, 1, 4, 3

f ISPESPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. ✓ Bigyan ng tirahan at matutulugan ang mga batang lansangan.
- ✓ Gisingin ang kanilang dangal at karapatan bilang tao.
  - ✓ Turuan silang tumayo sa sariling paa at huwag basta umasa sa tulong ng lipunan.
- B. 1. d, 2. b, 3. a, 4. c

f GAWAING PANGWIKA

---

1. naglayas siya, natutong mandukot at mag-"solvent".
2. narinig niyang maganda ang ginagawa nito.
3. imulat ang mga bata sa pagkakaroon ng dangal at karapatan.
4. makatutulong din sila rito.
5. ngumiting muli sa mundo.

RONDA PUWERSA

Lesson

7

Intermediate
Level

source:

**Public Service
Message**
June 10, 1993

GAWAIN BAGO MANOOD

- A. Mapapanood mo ang tungkol sa isang uri ng pampublikong transportasyon sa Pilipinas. Maglista ng limang uri ng transportasyong makikita sa Pilipinas.

- B. Sa mga inilista mo, ano sa palagay mo ang tinutukoy sa bidyo at bakit ito ang pinili mo?

Panoorin ang buong bidyo. Piliin sa sumusunod ang pangunahing kaisipan ng palabas. Bilugan ang numero ng sagot.

- ☐ Bumuo ang gobyerno ng isang grupo ng mga drayber ng taksi na magroronda sa gabi.
- ☐ Nagtayo ang mga drayber ng taksi ng isang puwersang tutulong sa mga taong naglalakbay sa gabi.
- ☐ Nagbabantay ang mga drayber ng taksi sa anumang aksidenteng mangyayari sa kapaligiran.
- ☐ Inatasan ng meyor ng Maynila ang lahat ng drayber ng taksing magmasid at magbantay sa mga nangyayari sa gabi.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- A. Panooring muli ang bahagi ng bidyong nagpapakitang iniinterbyu ang ilang tao tungkol sa kanilang palagay sa “Ronda Puwersa”. Pagkatapos, isulat kung sino ang nagsabi ng sumusunod na diyologo. Piliin ang sagot sa listahan sa ibaba.

Juan Taña

Benito Bani

Jo Solano

Juanito Caranto

<i>Sino ang nagsabi?</i>	<i>Ano ang sinabi?</i>
1.	“Ang pagtulong sa kapwa, sa bayan, ay di kayang tumbasan ng pera. Kahit taxi driver lang ako, may ginagawa rin ako.”
2.	“Sa trabaho ko, madalas akong mag-overtime, kaya ‘yong Ronda Puwersa ang pinipili ko. <i>I feel safe with them.</i> ”
3.	“Kahit paano, alam natin ang nangyayari sa kapaligiran gabi-gabi. Hindi tayo mangangapa sa dilim.”
4.	“Minsan, may nadaanan akong babaing buntis. Namimilipit sa sakit ng tiyan. Hindi makasakay ng taksi dahil wala silang pera. Sinakay ko na rin. Katunayan nga, nanganak sa taksi ko e. Iba talaga ang pakiramdam mo pag nakatulong ka sa kapwa mo.”

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- B. Ibigay ang hinihinging impormasyon sa ibaba. Panoorin mo uli ang bidyo kung kailangan.

1. Ayon sa bidyo, anu-anong sakuna ang nangyayari sa gabi?

- _____
- _____
- _____
- _____

2. Naisipan ng mga drayber na itatag ang Ronda Puwersa kasi:

- a. _____
- b. _____
- c. _____
- d. _____
- e. _____

3. Paano mo malalaman kung sino ang mga miyembro ng Ronda Puwersa?

- a. _____
- b. _____
- c. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

Bilugan ang letra ng kahulugang Ingles ng mga salitang may salungguhit sa pangungusap:

- 1. Iba ang pakiramdam kapag nakakatulong ka sa kapwa mo.
  - a. excitement
  - b. feeling
  - c. perception
  - d. belief
- 2. Kung alam mo ang nangyayari sa paligid, hindi ka nangangapa sa dilim.
  - a. groping in the dark
  - b. walking in your sleep
  - c. daydreaming
  - d. taking a catnap
- 3. Malapit nang manganak ang babaing buntis.
  - a. fat lady
  - b. a sick woman
  - c. woman in black
  - d. pregnant woman
- 4. Halos namimilipit sa sakit ng tiyan ang babaing buntis.
  - a. groaning in pain
  - b. writhing in pain
  - c. screaming in pain
  - d. sobbing in pain
- 5. Ang pagtulong sa kapwa ay hindi kayang tumbasan ng pera.
  - a. something very expensive
  - b. something money cannot buy
  - c. something very rare
  - d. something that is not worth buying

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Pumili lang ng isa sa sumusunod na gawain.

- A. *Sumulat ng isang liham para sa editor ng **Balita** o **People's Journal** sa Tagalog. Sa sulat, purihin ang mabuting paglilingkod sa bayan na ginagawa ng Ronda Puwersa. Ipakita ang sulat sa isang katutubong tagapagsalita ng Tagalog o sa isang guro ng Tagalog.*
- B. *Maaari rin kayang gumawa ng ganitong paglilingkod ang mga jeepney? Isulat ang inyong opinyon at ipakita ang ginawa sa isang katutubong tagapagsalita ng Tagalog o sa isang guro ng Tagalog.*

Lesson
7

f SAGOT

f GAWAING GLOBAL

- ✓ Nagtayo ang mga drayber ng taksi ng isang puwersang tutulong sa mga taong naglalakbay sa gabi.

f ISPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. 1. Juanito Caranto, 2. Jo Solano, 3. Juan Taña, 4. Benito Bani

- B. 1. a. banggaan
b. baha
c. sunog
d. hold-up
2. a. Lagi silang nasa kalye
b. Nagbibigay sila ng “traffic situations”
c. Tumutulong sa mga aksidente
d. Naglilista sila ng mga “smoke belchers”
e. Sila ang nakakakita ng mga nangyayari lalo na sa gabi
3. a. Sila ay may uniporme
b. Mayroon silang I.D.
c. May sticker ang kanilang taksi

f GAWAING PANGWIKA

A. 1. b, 2. a, 3. d, 4. b, 5. b

MGA KATUTUBONG DUMAGAT

Lesson

8

Intermediate
Level

source:
"Balitang-Balita"
News Program
September 11,
1992

GAWAIN BAGO MANOOD

Ang mga pangungusap sa ibaba ay may mga kaisipan at salitang galing sa bidyong panonoorin. Basahin ang mga pangungusap. Pagkatapos, bilugan ang pinakamalapit na kahulugan ng salitang bold at italisado.

- Noon pa mang unang panahon, marami nang problema ang mga ***katutubong*** pangkat sa Pilipinas.
  - taal
  - maliit
  - matanda
  - marami
- Ang mga Dumagat ng Rizal ay isa sa mga pinakaunang ***tribo*** sa Pilipinas.
  - hayop
  - angkan
  - mamamayan
  - dayuhan
- Isang malaking problema ng mga Dumagat ang kanilang ***pamumuhay***.
  - tirahan
  - pagkain
  - trabaho
  - kabuhayan
- Hindi pag-aari ng mga Dumagat ang mga lupang ***binubungkal*** nila.
  - tinataniman
  - hinuhukay
  - dinidiligan
  - ginagamit

5. Hadlang sa pag-unlad ng mga Dumagat ang kawalan ng *kaalaman*.
  - a. karunungan
  - b. kayamanan
  - c. lupa
  - d. tirahan
6. Problema rin ang kalusugan dahil kulang ang mga doktor at *pagamutan* sa lugar ng mga Dumagat.
  - a. nars
  - b. pabrika
  - c. ospital/klinika
  - d. tindahan

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING GLOBAL

Panoorin ang buong palabas at sagutin ang mga tanong sa ibaba.

1. Ang napanood mong bidyo ay tungkol sa _____.
  - a. mga Dumagat ng Laguna.
  - b. mga Dumagat ng Rizal.
  - c. mga Ati ng Zambales.
  - d. mga Mangyan ng Mindoro.
2. Ang mga pangunahing problema ng mga katutubo ayon sa bidyo ay _____.
  - a. palagiang pag-ulan at paglindol.
  - b. tigang na lupang hindi mataniman.
  - c. kawalan ng kabuhayan at sariling lupa.
  - d. malayo ang tribo sa sibilisasyon.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. Panooring muli at unawaing mabuti ang palabas. Pagkatapos, isulat ang mga impormasyong hinihingi sa ibaba:

1. Ayon sa ulat, ang mga problema ng mga katutubong Dumagat ay kawalan ng:
  - a. _____
  - b. _____
  - c. _____
  - d. _____

2. Dahil sa kawalan ng kabuhayan na pagkakakitaan, napipilitan silang (mga Dumagat) _____ at _____ na nagiging dahilan ng pagkawala ng mga punongkahoy.
3. Para umunlad ang kanilang pamumuhay, nais ng mga Dumagat na:
  - a. _____
  - b. _____
  - c. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- B. Sa isang bahagi ng bidyo, tinanong ang ilang katutubong Dumagat tungkol sa kanilang mga problema. Panoorin ang bahaging ito at isulat ang titik ng kanilang mga sagot:

<i>Dumagat</i>	<i>Pagpipilian</i>
1.	a. Ayaw niyang matulad sa kanilang buhay ang kanilang mga anak, gusto niyang matuto silang bumasa o makapirma man lang.
2.	b. Dahil malayo sila sa pagamutan, gusto niyang kahit dalawang beses man lang sa isang buwan, may doktor na dadalaw sa lugar nila.
3.	c. Gusto ng tribong magkaroon ng sariling lupa.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Piliin ang tamang salitang puwedeng iugnay sa **may** at bumuo ng mga bagong salita ayon sa ibinigay na kahulugang Ingles.

kaya
sakit
sabi

bahay
ari

1. may + _____ = _____ “owner”
2. may + _____ = _____ “housewife”
3. may + _____ = _____ “sick person”
4. may + _____ = _____ “wealthy”

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Piliin sa kanan ang salitang ugat ng mga salitang may lapi (words with affixes) sa kaliwa. Letra lamang isulat.

- ___ 1. kabuhatan (livelihood)
- ___ 2. kawalan (lack of...)
- ___ 3. kagustuhan (wish)
- ___ 4. karamihan (majority)
- ___ 5. katiyakan (certainty)
- ___ 6. kaalaman (knowledge)
- ___ 7. kalusugan (health)

- a. gusto
- b. tiyak
- c. lusog
- d. buhay
- e. dami/rami
- f. wala
- g. alam

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Gumawa ng sulat para sa Office for Southern Cultural Communities (OSCC). Mag-alok ng tulong sa mga Dumagat o magbigay ng mungkahi o suhestiyon kung paano matutulungan ang mga Dumagat. Pagkatapos, ipakita ang sulat sa isang guro ng Tagalog o sa isang katutubong tagapagsalita ng Tagalog.

**Lesson
8**

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

---

1. a, 2. b, 3. d, 4. b, 5. a, 6. c

f GAWAING GLOBAL

---

1. b, 2. c

f ISPESPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. 1. a. kabuhayang mapagkakakitaan
b. manggagamot na kakalinga sa maysakit
c. edukasyon
d. sariling lupang bubungkalin
2. *mangahoy* at *mag-uling*
3. a. magkaroon ng sariling lupa
b. magkaroon ng eskwelahan para sa kanilang mga anak
c. magkaroon ng doktor na dadalaw sa kanila kahit dalawang beses isang buwan para manggamot.
- B. 1. c, 2. a, 3. b

f GAWAING PANGWIKA

- A. 1. may-ari
2. maybahay
3. maysakit
4. maykaya
- B. 1.d, 2. f, 3. a, 4. e, 5. b, 6. g, 7. c

ANG WIKANG PILIPINO

Lesson

9

Intermediate
Level

source:
"Pinoy Eh"
August 1991

GAWAIN BAGO MANOOD

Bukod sa Tagalog, may ibat ibang wikang ginagamit sa Pilipinas. Anu-ano ang iba pang pangunahing wikang alam mong ginagamit sa Pilipinas?

(maaaring dagdagan ang bilang kung kailangan)

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Panooring minsan ang buong bidyo. Sabihin kung kasama ang mga sumusunod sa napanood sa pamamagitan ng paglalagay ng tsek (✓) sa tamang sagot.

	<i>Tama</i>	<i>Mali</i>
1. Taun-taon ay ipinagdiriwang ang Linggo ng Wika sa Pilipinas		
2. Ang pambansang wika ng Pilipinas ay Tagalog.		
3. Kailangan ang sariling wika para magkaunawaan at magkaisa ang lahat.		
4. Maraming impluwensyang banyaga ang wikang Pilipino.		
5. Nagkaisa ang mga linggwistang Pilipino na gawing Tagalog ang batayan ng pambansang wika.		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. Panooring muli ang buong palabas at unawaing mabuti. Pagkatapos lagyan ng tsek ang mga posibleng sagot sa ibaba.

1. Anu-ano ang gamit o kahalagahan ng wika?
  - a. Napapadali ang pag-unawa at pagkilala sa mga tao at bagay.
  - b. Ito ang kasangkapang ginagamit ng tao para makayanan niya ang nakapaligid sa kanya.
  - c. Ito ay simbolo ng opresyon at pananakop.
2. Ano ang posibleng mangyari kapag walang wika ang isang bayan?
  - a. Walang negosyo at kalakal
  - b. Walang mga taong nag-aaway
  - c. Walang lipunang uunlad

3. Anong mga bansa ang may malaking impluwensya sa wika ng mga Pilipino bukod sa Espanya?
  - a. Hapon
  - b. Tsina
  - c. Indya
  - d. Amerika
4. Ano ang ginawa ng mga Amerikano nang dumating sila sa Pilipinas?
  - a. Nagturo ng wikang Ingles.
  - b. Nagtayo ng mga pampublikong eskuwelahan
  - c. Ipinagbawal ang paggamit ng wikang Pilipino

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Isulat ang letra ng tamang sagot.

___ 1. Manuel Luis Quezon	a. sinaunang wika ng Indya
___ 2. Agosto	b. ama ng Linggo ng Wika
___ 3. Jose Rizal	c. ilan sa mga bansang may relasyong komersyo sa Pilipinas
___ 4. Borneo at Kambodya	d. "Ang hindi magmahal sa sariling wika ay higit pa sa hayop at malansang isda."
___ 5. Sanskrit	e. buwan kung kailan ipinagdiriwang ang Linggo ng Wika
	f. chairman ng Samahan ng Wikang Pambansa

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- C. Ilan sa mga bansang malaki ang impluwensya sa ating wika ay ang Tsina, Indya at Espanya. Ilagay sa ilalim ng tamang kolum ang mga salita sa ibaba na galing sa wika ng mga bansang nabanggit. Panoorin muli ang bidyo kung kailangan.

kape	ganda	hari
asawa	ahas	petsay
pansit	sitaw	bintana
hikaw	baka	tala
kuwarto	mesa	lumpiya

<i>Indya</i>	<i>Tsina</i>	<i>Espanya</i>

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

- A. Piliin ang kasingkahulugan ng mga salitang may guhit sa pangungusap.

- Dahil sa wika mas madaling nauunawaan ng mga tao ang isa't isa.
  - nakikilala
  - natutulungan
  - napapakinggan
  - naiintindihan
- Maraming nagmumungkahi na Tagalog ang gawing batayan ng wikang pambansa.
  - panggagalingan
  - basehan
  - permanente
  - istraktura
- Tuwing darating ang Linggo ng Wika, nabubuhay ang masalimuot na isyu tungkol sa wika.
  - maguloc
  - matagal
  - mahaba
  - kontrobersyal
- Isa sa mga hangarin ng mga Amerikano ay ituro ang wikang Ingles sa mga Pilipino.
  - ambisyon
  - pangako
  - pakay
  - pamana
- Ang mga wikang Pilipino ay hango na rin sa iba't ibang salitang banyaga.
  - impluwensya
  - katulad

b. galing

d. resulta

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Gamitin sa sariling pangungusap ang mga salitang may guhit sa naunang pagsasanay.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____
5. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

C. Isulat sa blanko ang tamang pang-ugnay (connector) para mabuo ang pangungusap.

pero

kaya

para

kung

na

dahil

1. Ang wika ay instrumentong ginagamit ng mga tao _____ makayanan ang nakapaligid sa kanya.
2. Nabigyan ng tao ng pangalan at identidad ang lahat ng bagay _____ sa wika.
3. Gusto ng lahat na magkaroon ng isang wikang pambansa _____ hindi sila magkasundo kung anong wika ang magiging batayan para dito.
4. Masigla at malawak ang pakikipag-ugnayan ng Pilipinas sa ibang bansa _____ maraming banyagang salita ang bahagi na ng wikang Pilipino.
5. Higit na magkakaisa ang mga Pilipino _____ magkakaroon sila ng isang wika.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Basahin ang mga artikulong “A Matter of Language”, “An Accident of History” at “Knowing a Language” ni Rolando S. Tinio, mula sa kanyang librong A Matter of Language: Where English Fails (Diliman, Quezon City: University of the Philippines Press, 1990), pp. 3-6.

Lesson
9

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

Cebuano, Hiligaynon (Ilonggo), Waray, Ilocano , Kapampangan, Bol'anon, Pangasinan

f GAWAING GLOBAL

1. tama, 2. mali, 3. tama, 4. tama, 5. mali

f ISPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. 1. a, b; 2. a, c; 3. b, c, d; 4. a, b

B. 1. b, 2. e, 3. d, 4. c, 5. a

C.

<i>Indya</i>	<i>Tsina</i>	<i>Espanya</i>
asawa	pansit	kape
ganda	hikaw	kuwarto
ahas	sitaw	baka
hari	petsay	mesa
tala	lumpiya	bintana

f GAWAING PANGWIKA

A. 1. d, 2. b, 3. a, 4. c, 5. b

C. 1. para, 2. dahil, 3. pero, 4. kaya, 5. kung

PAGSABOG NG BULKANG PINATUBO

Lesson

10

Intermediate
Level

source:
"Junior Patrol
Balita"
June 22, 1991

GAWAIN BAGO MANOOD

A. Maglista ng mga posibleng paksang kasama sa mga balitang mapapanood:

B. Ito ang mapapanood ninyong balita. Lagyan ng tsek kung alin ang nahulaan ninyo.

- ☐ Mga lugar na naapektuhan ng lahar o "mudflow"
- ☐ Laki ng pinsalang dulot ng pagputok ng bulkan
- ☐ Epekto ng lahar sa lalawigan ng Zambales
- ☐ Mga solusyon sa problemang dala ng lahar
- ☐ Mga payong pangkaligtasan

Panoorin at pakinggan ang balita. Bilugan kung alin sa sumusunod ang nabanggit sa balita.

- ☐ Maaaring maapektuhan ang Hilagang-Silangan ng Luzon.
- ☐ Nananatiling nakataas ang “alert levels” sa Zambales.
- ☐ Ang mga bayang apektado ay Olongapo, San Marcelino, at Botolan.
- ☐ Nagpadala ng mga pagkain at damit ang gobyerno para sa mga biktima.
- ☐ Nagbigay ang PIA ng mga dapat tandaan kung may “evacuation”.
- ☐ May mga pinsala sa mga eskuwelahang ginamit na “evacuation centers”.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. Batay sa balita, aling tatlong lalawigan ang grabeng naapektuhan ng lahar? Bilugan o lagyan ng tsek (✓) sa sumusunod na mapa.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Batay sa balita, alin sa mga sumusunod ang pinakaapektado ng lahar sa Zambales?
(Lagyan ng tsek.)

	Oo	Hindi
health center		
agrikultura		
palengke		
edukasyon		
paglalakbay		
kalakal		
trabaho		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

C. Isulat ang letra ng solusyong kaugnay ng problema.

Problema	Solusyon
___ 1. edukasyon	a. paggawa ng resettlement areas sa San Marcelino at ibang bayan
___ 2. agrikultura	b. rekonstruksyon ng mga nagibang eskuwelahan
___ 3. pabahay	c. pagsusuri ng lupang natabunan ng buhangin kung pwede pa itong taniman
	d. paglilipat ng mga evacuation centers mula sa mga eskuwela para masimulan ang klase.
	e. pagkonsulta sa mga eksperto sa lupa

(f Nasa huling pahina ang sagot)

D. Isulat sa blanko ang mga salitang angkop sa pangungusap:

pagsabog	magaan	handa
problema	mapayapa	lisanin
pumunta		

Mga Payong Pangkaligtasan

1. _____ ang lugar na inaakalang mapanganib.
2. Gawing mahinahon, maayos, at _____ ang paglisan.
3. Maglakbay nang _____.
4. Laging isipin na titindi pa ang _____ ng bulkan.
5. _____ sa itinalagang evacuation centers.
6. Makiramdam at maging _____ sa lahat ng sandali.

GAWAING PANGWIKA

Ano ang mga salitang magkasingkahulugan? Isulat ang letra ng tamang sagot.

___ 1. nagiba	a. pagputok
___ 2. pangunahin	b. importante
___ 3. lisanin	c. natakpan
___ 4. pagsabog	d. nasira
___ 5. maaari	e. patuloy
___ 6. natabunan	f. pwede
___ 7. nananatili	g. umalis

GAWAIN PAGKAPANOOD

- A. Gumawa ka ng sulat na nakaadres sa gobernador ng Zambales. Susulatin mo ang pakikisimpiya mo sa mga biktima at magtatanong kung paano ka makatutulong. Ipakita ang nagawang sulat sa isang katutubong tagapagsalita ng Tagalog o sa isang dati mong guro sa Tagalog.
- B. Ipagpalagay na ikaw ang Kalihim ng Kagawaran ng Lingkurang Panlipunan. Pangungunahan mo ang isang pulong/miting na kasama ang mga opisyal ng pulisya, kalusugan, edukasyon at agrikultura ng tatlong probinsiyang apektado ng bulkan. Magsaayos ng diyalogo o usapang magaganap sa pulong. Humandang ipakita ito pagkatapos sa isang dati mong guro sa Tagalog o sa isang katutubong tagapagsalita ng Tagalog.

Lesson 10

f SAGOT

f GAWAING GLOBAL

- ✓ Maaaring maapektuhan ang Hilagang-Silangan ng Luzon.
- ✓ Nananatiling nakataas ang “alert levels” sa Zambales.
- ✓ Ang mga bayang apektado ay Olongapo, San Marcelino, at Botolan.
- ✓ Nagbigay ang PIA ng mga dapat tandaan kung may “evacuation”.
- ✓ May mga pinsala sa mga eskuwelahang ginamit na “evacuation centers”.

f ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A.

B.

	<i>Oo</i>	<i>Hindi</i>
health center	✓	
agrikultura	✓	
palengke	✓	
edukasyon	✓	
paglalakbay		✓
kalakal		✓
trabaho		✓

C. 1. b, d; 2. c, e; 3. a

D. 1. lisanin, 2. mapayapa, 3. magaan, 4. pagsabog, 5. Pumunta, 6. handa

f GAWAING PANGWIKA

---

1. d, 2. b, 3. g, 4. a, 5. f, 6. c, 7. e

MGA ARTISTA SA ANGONO

Lesson

11

Intermediate
Level

source:
"For Art's Sake"
PTV-4

GAWAIN BAGO MANOOD

Ang mga salitang may guhit sa mga pangungusap sa ibaba ay may kaugnayan sa pagpipinta at maririnig mo sa bidyong panonoorin. Bilugan ang letra ng tamang kahulugan nito.

1. Nakikita ang personalidad ng isang artista sa kanyang istilo ng pagpipinta.
  - a. talino
  - b. galing
  - c. paraan
  - d. popularidad
2. Maaaring gumamit ng iba't ibang midyum sa pagpipinta.
  - a. kuwadro
  - b. instrumento
  - c. kanbas
  - d. kulay
3. Sa pagpipinta ng *nude*, ipinapakita ang hugis at lambot ng katawan.
  - a. porma
  - b. laki
  - c. ayos
  - d. daloy
4. *Charcoal* ang madalas gamitin sa pagguhit ng *nude*.
  - a. pagsulat
  - b. pagdodrawing
  - c. pagpipinta
  - d. pagkukulay

5. Kailangan ng artista ng palagiang ensayo sa pagpipinta.

- a. eksersays
- b. pagguhit
- c. laro
- d. praktis

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING GLOBAL

May iba't ibang palagay at dahilan ang mga pintor kung bakit importante sa kanila, o kung bakit gusto nila ang "nude painting". Alin ang nabanggit sa bidyo? Lagyan ng tsek (✓) ang sagot:

- ☐ Mabuting ensayo ang pagpipinta ng nude para sa isang pintor.
- ☐ Magagawa ng isang artista ang kahit anong klaseng paksa kung marunong siya ng nude painting.
- ☐ Natututo ang artista tungkol sa anatomy, sa proportion at placement.
- ☐ Madaling gumawa ng nude painting.
- ☐ Mas nabibili o may "market" ang nude painting.
- ☐ Hindi mahirap humanap ng modelong gagamitin ang pintor.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

Panoorin uli ang bidyo. Punan ang grid sa ibaba sa pamamagitan ng pagsulat ng pangalan ng pintor o ng katumbas na paboritong midyum nila sa pagpipinta. May halimbawang ginawa na para sa iyo.

<i>Artista</i>	<i>Midyum</i>
Dr. Ton Raymundo	pastel
	watercolor
	oil
Rody Herrera	

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

Basahin at unawain ang dalawang talata sa ibaba. Pagkatapos, sa pamamagitan ng dalawang marker na magkaiba ang kulay, salungguhitan ang pangunahing kaisipan (main ideas) at ang kasangang kaisipan (sub-ideas) nito.

- A. Maraming dahilan kung bakit gusto ng mga pintor ang nude painting. Ayon kay Al Perez, ito'y mabuting ensayo o pagsasanay para sa isang pintor. Pampaalis din ito ng "monotony" o pagkabagot sa pagpipinta. Natututo rin ang artista tungkol sa porma, sa sukat at paglalapat sa kanbas. Kung marunong kang gumawa ng nudes, kahit ano ay makakaya mong gawin.
- B. Para kay Jose Hombrebueno, oil ang pinakamagandang midyum para sa mga nudes. Nagtatagal ito at naipalalabas ang anumang kulay na gusto niya. Paborito naman ni Al Perez ang watercolor sa pagpipinta at pastel sa pagguhit. Madali raw gawin ang maliliit na sketch kung pastel ang gagamitin. Bawat artista ay may kani-kaniyang midyum na gusto at ginagamit para ipahayag ang kanilang loobin at interpretasyon sa kanilang modelo.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Pumili ng isang artistang lumabas sa bidyo at isulat sa iyong sariling pangungusap kung bakit gusto niya ang nude painting. Pagkatapos, ipakita ang sinulat sa isang guro ng Filipino o sa isang katutubong nagsasalita ng wikang ito.

Lesson 11

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

---

1. c, 2. b, 3. a, 4. b, 5. d

f GAWAING GLOBAL

- ✓ Mabuting ensayo ang pagpipinta ng nude para sa isang pintor.
- ✓ Magagawa ng isang artista ang kahit anong klaseng paksa kung marunong siya ng nude painting.
- ✓ Natututo ang artista tungkol sa anatomy, sa proportion at placement.

f ISPESIIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

<i>Artista</i>	<i>Midyum</i>
Dr. Ton Raymundo	pastel
Al Perez	watercolor
Jose Hombrebueno	oil
Rody Herrera	watercolor

f GAWAING PANGWIKA

- A. Maraming dahilan kung bakit gusto ng mga pintor ang nude painting.
- B. Bawat artista ay may kani-kaniyang midyum na gusto at ginagamit para ipahayag ang kanilang loobin at interpretasyon sa kanilang modelo.

KATANGIAN NG MGA PILIPINO

Lesson 12

Intermediate
Level

source:
"Pep Talk"
ABS-CBN
1986

GAWAIN BAGO MANOOD

Anu-ano ang mga alam ninyong katangian ng mga Pilipino? Ilista ang mga sagot sa ibaba saka pag-usapan kung mabuti o masama ito. Makikita sa unang bilang ang isang halimbawa ng katangian.

1.   tamad
2.
3.
4.
5.

GAWAING GLOBAL

Panooring minsan ang bidyo. Pagkatapos, sagutin ang sumusunod.

1. Ano ang paksang tinatalakay sa bidyo? Bilugan ang sagot.
  - a. Kung paano magtrabaho ang mga Pilipino
  - b. Katayuan sa buhay ng mga Pilipino
  - c. Mabubuti't masasamang katangian ng mga Pilipino
  - d. Ang pag-unlad ng mga Pilipino

2. Bilugan ang mga kaisipang kasama sa napanood. (Maaaring higit sa isa ang tamang sagot)
  - a. Kahit kailan, hindi na raw umunlad ang Pilipino.
  - b. Bahagi na raw ng buhay-Pilipino ang katamaran, katiwalian at kahinaan.
  - c. Utang ng mga Pilipino sa mga dayuhang dumating sa Pilipinas ang kasipagan at kaunlaran.
  - d. Likas na masipag ang Pinoy.
  - e. Hindi tamad ang Pilipino, trabaho lang ang kulang.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. Panooring muli ang bidyo. Nakasulat sa grid ang ilang katangiang Pilipinong napag-usapan sa bidyo. Lagyan ng tsek (✓) kung mabuti o masama ang bawat isa.

KATANGIAN	Mabuti	Masama
Patuloy na pagdami ng mga iskwater		
Katiwalian sa gobyerno		
Pagpapaalila sa mga dayuhan para magkatrabaho		
Kasipagan ng mga batang gustong tumulong sa magulang		
Kabulukan ng sistema		
Pagsasaka sa bukid sa ilalim ng sikat ng araw		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B Nasa ibaba ang dialog ni G. Enriquez tungkol sa pagtulong ng mga iskolar at mga siyentipiko sa mabuting pag-unawa sa Pilipino. Kumpletuhin ang dialog sa pagsulat ng nawawalang salita. Piliin ang sagot sa ilalim.

Una-unang, kailangang _____ kung kailan nagkakaisa ang mga Pilipino sa iba't ibang _____. Ano ang mga _____ na makatutulong para _____ ang mga Pilipino? At kailangan ding alamin kung kailan _____ ang pagkakataon para ito ay mangyari.

pagkakataon

bumababa

kondisyon

pag-aralan

magkaisa

sitwasyon

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Basahin ang maiikling diyologo sa ibaba. Pagkatapos, hanapin sa mga sagot ang salitang kasing-kahulugan ng mga salitang italisado.

1. Nanay: Hoy, gising! Tulog ka nang tulog. Hindi mo man lang maisip *magbanat ng buto* nang makatulong ka naman sa amin.
Anak: Nanay naman! Nakikita ninyo namang nagsisikap akong mabuti para maghanap ng trabaho. Kaya lang, talagang mahirap ang trabaho sa panahon ngayon.
2. Maring: Naku, yang si Mario, pilit pumasok sa trabaho at *di alintana* ang lagnat at sakit ng katawan.
Pining: Kaya naman bilib ako diyan sa kumpare ko. Sa sobrang kasipagan, hindi iniintindi kahit na masama ang pakiramdam.
3. David: Sabi ko na nga ba! Kita mo, *kulelat* na namang dumating si Jun sa usapan natin. Siya na lang ang wala rito.
Jim: Kahit kailan naman, laging huli si Jun tuwing may lakad tayo. Likas na sa kanya yan!
4. Kris: Gina, ang tagal nang di nagkikita ng barkada. *Watak-watak* na ang grupo ngayon.
Gina: Parang kailan lang, nagtapos tayo ng haiskul. Hiwa-hiwalay na tayong magkakaibigan dahil iba-iba na ang buhay natin ngayon.
5. Lolo: Ano, napagalitan ka na naman ng titser mo. Ikaw kasi, kung *maagap* ka sa panahon, e di hindi ka nahuhuli sa klase.
Apo: E, inagahan ko po ang gising kanina kaya lang masyadong matrapik!

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

---

1. Kung nag-iisa:

Basahin ang siniping bahagi ng “Malakas Ngunit Tamad” ni Rudy Flores (Mabanglo, et al. Tinig 3. Manila: Rex Bookstore, 1988) sa susunod na pahina.

Malakas Ngunit Tamad

Nakaugalian na ni Don Anselmo ang magpalipas ng oras sa balkonahe ng kanyang malaking tahanan araw-araw. Dito siya nagbabasa ng pahayagan. Ikinalilibang din niya ang panonood sa mga nagdadaang tao at sasakyan sa harap ng kanyang bahay.

Isang araw, isang lalaki ang nagbigay galang kay Don Anselmo.

“Nagugutom po ako. Maaari po ba ninyo akong limusan ng makakain?” pamanhik ng lalaki.

Pinagmasdan ni Don Anselmo ang pulubing nasa harap niya. Humigit-kumulang, apatnapungtaon ito. Matipuno ang pangangatawan, ngunit may kapansanan ang lalaki. Pipilay-pilay siya kung humakbang.

“May karamdaman ka ba?” tanong ni Don Anselmo.

“Ako po’y sakitin. Ganito na po ang aking kalagayan nang ako’y isinilang”, paliwanag ng nagpapalimos.

“Ang balak ko’y bigyan ka ng isang sakong bigas. Makakaya mo ba itong buhatin?” sabay turo ni Don Anselmo sa buntong ng mga nakasakong bigas.

“Aba, opo,” ang daling sagot ng lalaki na sa mukha’y nasisinag ang matinding pananabik.

“Iyon din ang aking haka-haka,” banayad na sagot ng matandang mayaman. “Ngunit dinaramdam ko na hindi ko na itutuloy ang pagbibigay sa iyo ng isang sakong bigas. Ang mabuti pa’y umuwi ka na. Magbihis ka ng malinis na damit at maghanapbuhay ka nang marangal. Magagawa mo palang buhatin ang isang sakong bigas;kung gayo’y magagawa mo ring magbatak ng buto upang buhayin hindi lamang ang iyong sarili kundi pati na rin ang iyong pamilya.”

Napahiya ang lalaki. Halos hindi ito makatingin sa mukha ni Don Anselmo. Tumalikod ito at nagmadaling lumayo.

2. Sa klase:

Kumuha ng kapareha at mag-roleplay ng maikling diyalogong nagsasabi ng isang positibong ugali ng Pilipino.

Lesson 12	f SAGOT
----------------------------	----------------

f GAWAING GLOBAL

- c.
- a, b, d, e.

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A.

KATANGIAN	Mabuti	Masama
Patuloy na pagdami ng mga iskwater		√
Katiwalian sa gobyerno		√
Pagpapaalila sa mga dayuhan para magkatrabaho		√
Kasipagan ng mga batang gustong tumulong sa magulang	√	
Kabulukan ng sistema		√
Pagsasaka sa bukid sa ilalim ng sikat ng araw	√	

B. *Unang-una, kailangang pag-aralan kung kailan nagkakaisa ang mga Pilipino sa iba't ibang sitwasyon. Ano ang mga kondisyon na makatutulong para magkaisa ang mga Pilipino? At kailangan ding alamin kung kailan bumababa ang pagkakataon para ito ay mangyari.*

GAWAING PANGWIKA

- magbanat ng buto – nagsisikap mabuti
- di alintana – hindi iniintindi
- kulelat – huli
- watak-watak – hiwa-hiwalay
- maagap sa panahon – hindi nahuhuli

EMILY

(part 1 of 2)

Lesson

13

Intermediate
Level

source:
**"Maricel Soriano
Drama Special"**
ABS-CBN
July 1994

Ang bidyong iyong mapapanood ay isang drama tungkol sa isang katulong sa bahay. Hinati ito sa dalawang leksyon. Ang unang bahagi ay tungkol sa pagkatao (karakter) ng isang katulong.

GAWAIN BAGO MANOOD

Anu-anong bahagi ng pagkatao o katangian ng isang katulong sa palagay mo ang mababanggit sa palabas? Lagyan ng tsek (✓) ang iyong sagot.

<i>Katangian</i>	<i>Oo</i>	<i>Hindi</i>
masipag		
masunurin sa amo		
malaki ang suweldo		
mapagmalasakit sa amo at trabaho		
may pinag-aralan		
tumutulong sa pamilya		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

A. *Panooring minsan ang buong bidyo. Nasa ibaba ang mga katangian ni Emily na ipinakita sa drama. I-tsek (✓) kung nahulaan mo ito.*

- ☐ masipag
- ☐ masunurin sa amo
- ☐ mapagmalasakit sa amo at trabaho
- ☐ tumutulong sa pamilya

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. *Lagyan ng tsek (✓) ang mga importanteng kaisipang napanood mo sa bidyo.*

- ☐ Si Emily ay katulong ng isang mayamang amo at siyang *breadwinner* sa pamilya.
- ☐ Kontento na si Emily sa kanyang trabaho dahil mabait ang kanyang amo.
- ☐ Binibisita ni Emily ang kanyang nanay at kapatid at nagbibigay siya ng pera.
- ☐ Nagpalitan ng mga kuwento at pangarap sa buhay sina Emily at Dennis.
- ☐ Mataas ang ambisyon ni Dennis at pangarap din ni Emily na umasenso sa buhay.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

Panooring muli at unawaing mabuti ang mga pangyayari sa bidyo. Pagkatapos, gawin ang mga pagsasanay.

A. *Mga Detalye Tungkol Sa Pamilya. Alin sa mga sumusunod ang naglalarawan sa buhay-pamilya nina Emily at Dennis? Isulat ang E kung ito'y angkop kay Emily at D naman kung angkop kay Dennis.*

1. Ulila na sa ama at ina. _____
2. May isang kapatid na may asawa na nasa Mindanao. _____
3. Ulila na sa ama pero buhay pa ang ina. _____
4. Nagsarili na simula nang trese anyos siya. _____
5. Tatlo ang kapatid pero namatay ang isa. _____
6. Labandera ang ina at walang trabaho ang tiyuhin. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Bilugan ang letra ng tamang sagot.

1. Paano namatay ang pangalawang kapatid ni Emily?
  - a. nagkasakit nang malubha
  - b. nasagasaan sa pagtitinda ng diyaryo
  - c. napatay sa gang
  - d. naaksidente sa sasakyan
2. Anong klaseng sugal ang ginagawa ng tiyo ni Emily?
  - a. mahjong
  - b. jueteng
  - c. jai alai
  - d. pusoy
3. Ilan ang anak ng amo ni Emily?
  - a. isang lalaki
  - b. isang babae
  - c. walang anak
  - d. dalawang lalaki
4. Ano ang natapos ni Emily sa pag-aaral?
  - a. second year high school
  - b. first year high school
  - c. grade 6
  - d. third year high school
5. Saan napupunta ang kita ni Emily na ibinibigay sa ina?
  - a. pangastos sa eskuwela ng batang kapatid
  - b. pagpapaayos ng bahay nina Emily
  - c. pondo para sa maliit na negosyo ng nanay niya
  - d. pambayad ng utang sa tindahan

(f Nasa huling pahina ang sagot)

C. Kumpletuhin ang mga pangungusap ayon sa mga pangyayari sa dramang napanood.

1. Napilitang maging katulong si Emily dahil _____
2. Walang trabaho ang tiyong ni Emily dahil _____
3. Naging malapit sa isa't isa sina Dennis at Emily dahil _____
4. Pangarap ni Emily na _____
5. Mataas din ang ambisyon ni Dennis at gagawin niya ng lahat para _____
6. Hindi pumayag ang nanay ni Emily sa balak niyang mag-aral dahil _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- A. Basahin ang maikling halaw (excerpt) sa ibaba. Pansinin ang mga salitang italisado. Piliin at bilugan ang tamang kahulugan ng bawat isa.

Kahit katulong lamang si Emily, may *pangarap* din siyang nais na *matupad*. Gusto niyang *umangat* ang *katayuan* niya sa buhay at hindi maging katulong *habambuhay*.

1. <i>pangarap</i> -	
a. ambisyon	c. hinaing
b. sekreto	d. reklamo
2. <i>matupad</i> -	
a. makuha	c. makita
b. masabi	d. marinig
3. <i>umangat</i> -	
a. tumaba	c. lumaki
b. umasenso	d. lumakas
4. <i>katayuan</i> -	
a. kabuhayan	c. pamilya
b. trabaho	d. kalagayan
5. <i>habambuhay</i> -	
a. hanggang sa dulo	c. kinabukasan
b. pagtanda	d. habang nabubuhay

(f Nasa huling pahina ang sagot)

- B. Mga Kawikaan. Piliin sa ibaba ang ekspresyong bagay sa diyalogo at isulat sa blangko.

Mga Ekspresyon

magbanat ng buto
dalawin ng antok
maabot ang pangarap

nakakagaan ng kalooban
ibulong sa hangin

1. "Mag-aalas onse na, bakit gising ka pa?"	"Hindi kasi ako _____ kaya dito muna ako."
2. "Gustong-gusto kitang kausap kasi mapagbiro ka at _____ ang mga sinasabi mo."	"Salamat naman at napapasaya kita kahit paano."
3. "Lahat ay gagawin ko para _____"	"Hindi kaya napakataas ng ambisyon mo sa buhay?"

4. "Naku, Nanay, bata pa si Melanie e nagtatrabaho na!"

"Mabuti yon anak at habang maaga ay natututo na siyang _____."

(f Nasa huling pahina ang sagot)

C. Isulat sa ibaba ang mga ekspresyong sagot sa Pagsasanay B. Pagkatapos, isalin sa Ingles.

1. _____
2. _____
4. _____
4. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

D. **MAKA- at MAKAPAG-.** Ang mga panlaping **maka-** at **makapag-** ay nagsasaad ng kakayahan o abilidad kapag ikinabit sa isang salita. May mga salitang maaari lamang gamitan ng **maka-** at mayroon ding mga salitang ginagamitan lang ng **makapag-**. Pero mayroon ding mga salitang pwedeng gamitan ng dalawang panlaping nabanggit. Sa mga salita sa ibaba, piliin kung alin ang gumagamit lamang ng **maka-**, ng **makapag-**, o maaaring gumamit ng parehong panlapi.

Halimbawa: upo - **makaupo**

aral

dating

punta

asawa

kuha

trabaho

anak

laban

tulong

<i>maka-</i>	<i>makapag-</i>	<i>maka- at makapag-</i>

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Ngayong napanood mo ang unang bahagi ng drama, maglarawan o gumawa ng isang posibleng senaryo ng mga susunod na pangyayari. Ano ang kahihinatnan ni Emily at ng kanyang mga pangarap? Ano ang mangyayari kay Dennis? Ipakita ang

paglalarawan sa isang dati mong guro sa Tagalog o sa isang katutubong tagapagasalita nito.

Lesson 13	f SAGOT
----------------------------	----------------

f GAWAIN BAGO MANOOD

<i>Katangian</i>	<i>Oo</i>	<i>Hindi</i>
masipag	✓	
masunurin sa amo	✓	
malaki ang suweldo	✓	
mapagmalasakit sa amo at trabaho	✓	
may pinag-aralan		✓
tumutulong sa pamilya	✓	

f GAWAING GLOBAL

- A. ✓ masipag
 ✓ masunurin sa amo
 ✓ tumutulong sa pamilya
- B. ✓ Si Emily ay katulong ng isang mayamang amo at siyang *breadwinner* sa pamilya.
 ✓ Binibisita ni Emily ang kanyang nanay at kapatid at nagbibigay siya ng pera.
 ✓ Nagpalitan ng mga kuwento at pangarap sa buhay sina Emily at Dennis.
 ✓ Mataas ang ambisyon ni Dennis at pangarap din ni Emily na umasenso sa buhay.

f ISPESPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. 1. D, 2. D, 3. E, 4. D, 5. E, 6. E
- B. 1. b, 2. d, 3. a, 4. b, 5. d
- C. 1. ...mahirap lang sila at siya ang inaasahan ng nanay at kapatid.
 2. ...hindi makakita ng trabahong gusto niya at mahilig magsugal.
 3. ...pareho silang katulong sa bahay, pareho sila ng karanasan sa buhay at meron silang mga pangarap na umasenso.

4. ...makatapos ng pag-aaral, makatulong sa pamilya makapag-asawa ng gusto niya.
5. ...maabot niya ang kanyang mga pangarap.
6. ...mapipilitan itong umalis sa trabaho at lalo silang mahihirapan.

f GAWAING PANGWIKA

A. 1. a, 2. a, 3. b, 4. d, 5. d

- B. 1. dalawin ng antok
 2. nakakagaan ng kalooban
 3. maabot ang pangarap
 4. magbanat ng buto

- C. 1. dalawin ng antok = “able to sleep”
 2. nakakagaan ng kalooban = “to feel at ease”
 3. maabot ang pangarap = “to fulfill one’s dreams”
 4. magbanat ng buto = “to work”

D.

<i>maka-</i>	<i>makapag-</i>	<i>maka- at makapag-</i>
makadating	makapag-asawa	makaaral/ makapag-aral
makakuha	makapag-anak	makatrabaho/ makapagtrabaho
makalaban		
makapunta		
makatulong		

EMILY

(part 2 of 2)

Lesson

14

Intermediate
Level

source:
"Maricel Soriano
Drama Special"
ABS-CBN
July 1994

GAWAIN BAGO MANOOD

Basahin ang sumusunod na buod.

Ang Nakaraan...

Si Emily ay isang katulong sa bahay ng isang babaing mayamang asawa ng militar. Sa kanya umaasa ang kanyang pamilya para sa kanilang ikabubuhay. Si Dennis naman ay isang hardinero at drayber na kasama sa trabaho ni Emily. Pareho silang nangangarap umasenso ang buhay at makaalis sa pagiging katulong habampanahon.

Sa bahaging ito ng drama, malalaman kung ano ang gagawin nina Emily at Dennis para matupad ang kanilang pangarap. Ano sa palagay mo ang plano nina Emily at Dennis? Lagyan ng tsek (✓) ang iyong hula.

- ☐ Kikidnapin ang asawa ng militar at hihingi ng ransom.
- ☐ Nanakawin ang mga alahas ng kanilang amo.
- ☐ Aalis sina Dennis at Emily at maghahanap ng bagong trabaho.
- ☐ Mangungutang ng pera sa amo at magtatayo ng bagong negosyo.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Pagkatapos panoorin ang bidyo, ayusin ang mga pangyayari sa ibaba ayon sa tamang pagkakasunod-sunod. Numero lang ang isulat.

- _____ Nadatnan ni Ma'am ang dalawang katulong sa kusina at nagpaalam agad si Dennis para matulog.
- _____ Sumigaw si Kenneth sa kuwarto kaya pumanhik si Ma'am para tingnan ang lagay nito at saka kinuha ang baril.
- _____ May narinig na kalabog sa itaas sina Ma'am at Emily.
- _____ Humingi ng gatas si Kenneth bago matulog kaya bumaba sa kusina ang Mommy niya.
- _____ Habang nagtatalo sina Dennis at Emily, binaril ni Ma'am si Dennis pati na rin si Emily.
- _____ Sa kusina, naghandang sina Emily at Dennis na pagnakawan ang amo.
- _____ Kausap ni Ma'am si Emily sa kusina habang hinahanap naman ni Dennis ang alahas sa itaas.
- _____ Nahuli si Dennis sa may hagdan na hawak ang lalagyan ng alahas.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

Panooring muli ang bidyo. Pagkatapos, gawin ang mga pagsasanay.

A. Isulat sa blanko ang nagsabi ng mga sumusunod na diyalogo.

Dennis Kenneth	Amo Emily
- _____ 1. "Mahal mo ba ako? Kapag nakuha na natin'yung alahas na may malaking bato, pwede na tayong magsimula."
  - _____ 2. "Itutuloy pa ba natin yung plano mo? Natatakot kasi ako, e!"
  - _____ 3. "Bago magpasukan, baka makakuha na ako ng makakasama mo. Saka 'yung SSS mo, pinaasikaso ko na sa sekretarya ko..."

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Pagkuha ng mga Detalye. Bilugan ang tamang sagot sa mga tanong.

1. Ano ang nararamdaman ni Emily habang naghahanda silang nakawan si Ma'am?
  - a. panghihinayang
  - b. tiwala sa sarili
  - c. takot at nerbiyos
  - d. pagkawalang-bahala
2. Ano ang balak nakawin ni Dennis?
  - a. pera
  - b. alahas
  - c. si Kenneth
  - d. kasangkapan
3. Nang malaman ni Emily na may magandang plano pala sa kanya si Ma'am, ano ang sinubukan niyang gawin?
  - a. Sabihin ang plano ni Dennis na pagnanakaw.
  - b. Hindi na siya aalis sa trabaho.
  - c. Humingi ng tawad para sa kanyang parte sa pagnanakaw.
  - d. Tanggihan ang alok ni Ma'am at umalis sa trabaho.
4. Bakit pati si Emily ay binaril din sa bandang huli?
  - a. Hindi sinasadya ang pagbaril kay Emily.
  - b. Si Dennis lang talaga ang gustong barilin ni Ma'am.
  - c. Nahalata niyang may kinalaman din si Emily sa nakawan.
  - d. Gulong-gulo ang isip ni Ma'am at walang pakialam kung sino ang kanyang sinasaktan.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Ang Katagang BA. Sa Tagalog, ginagamit lang ang katagang **BA** sa mga tanong Oo o Hindi ang sagot . Gawing tanong ang mga pangungusap sa ibaba na gagamitan ng katagang **BA**. Lagyan ng pang-angkop (linker) kung kailangan.

Halimbawa: Mahal ni Emily si Dennis.

Tanong: Mahal ba ni Emily si Dennis?

1. Bumaba si Ma'am sa kusina para kumuha ng gatas.

Tanong: _____

2. Nakita ni Dennis ang lalagyan ng alahas sa kuwarto.

Tanong: _____

3. Pumayag na si Ma'am na mag-aral manahi si Emily.

Tanong: _____

4. Gustong isumbong ni Emily kay Ma'am ang planong pagnanakaw ni Dennis.

Tanong: _____

5. Natupad ang mga pangarap nina Dennis at Emily.

Tanong: _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Ang mga *enclitic* ay mga salitang nagbibigay ng karagdagang kahulugan sa isang pangungusap. Piliin ang tamang *enclitic* na bagay sa mga pangungusap sa ibaba.

lang = “only”

sana = “expresses hope”

muna = “yet”

baka = “maybe”

yata = “expresses uncertainty”

kaya = “expresses speculation”

1. Hindi ko _____ matataasan ang suweldo mo.
2. Itakas na lang _____ natin si Kenneth?
3. Katulong _____ naman ako sa bahay.
4. _____ kung ano nang kababalaghan ang ginagawa ninyo dito, ha?
5. Mukhang mahirap _____ ang pinaplano mo.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Nakita mo kung paano natapos ang drama. Gumawa o sumulat ng bagong katapusan o ending para sa istorya. Ipakita ang iyong simulat sa isang guro ng Filipino o isang katutubong tagapagsalita nito.

Lesson
14

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

- ✓ Nanakawin ang mga alahas ng kanilang amo.

f GAWAING GLOBAL

3, 7, 5, 1, 8, 2, 4, 6

f ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. 1. Dennis, 2. Emily, 3. Amo
B. 1. c, 2. b, 3. a, 4. c

f GAWAING PANGWIKA

- A. 1. Bumaba ba si Ma'am sa kusina para kumuha ng gatas?
2. Nakita ba ni Dennis ang lalagyan ng alahas sa kuwarto?
3. Pumayag na ba si Ma'am na mag-aral manahi si Emily?
4. Gusto hang isumbong ni Emily kay Ma'am ang planong pagnanakaw ni Dennis?
5. Natupad ba ang mga pangarap nina Dennis at Emily?
- B. 1. Hindi ko muna matataasan ang suweldo mo.
2. Itakas na lang kaya natin si Kenneth?
3. Katulong lang naman ako sa bahay.
4. Baka kung ano nang kababalaghan ang ginaga ninyo dito, ha?
5. Mukhang mahirap yata ang pinaplano mo.

ANG PISTA NG QUIAPO

Lesson 15

Intermediate
Level

source:
"Pag-unawa sa
Kulturang
Pilipino Series"
UH-NSA
Video Project
1991

GAWAIN BAGO MANOOD

A. Batay sa pamagat, lagyan ng tsek (✓) ang mga bagay o larawang inaakalang mapapasama sa bidyo:

<i>Bagay/Larawan</i>	<i>Kasama</i>	<i>Di Kasama</i>
1. Libreng pagkain sa daan		
2. Mga banda ng musiko		
3. Prusisyon ng mga santo		
4. Pag-aaway ng mga tao sa kalye		
5. Pagtitinda ng mga t-shirt at pagkain		
6. Misa sa simbahan		
7. Kasal at binyag		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. *Ano sa palagay mo ang santong ipinagdiriwang sa pistang ito? Bilugan ang numero ng hula ninyo:*

1. Santo Niño
2. San Isidro
3. Birheng Maria
4. Hesus Nazareno
5. Santa Monica

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING GLOBAL

Panooring minsan ang bidyo. Iwasto ang inyong mga sagot sa unang pahina. Pagkatapos, lagyan ng tsek (✓) ang mga kaisipang tinalakay sa bidyo.

<i>Kaisipan</i>	(✓)
a. Isinasalaysay ang kasaysayan ng Itim na Nazareno: kung sino ang gumawa at kung saan ito yari.	
b. Tinatalakay ang mga pangyayari sa unang taon ng pagdiriwang ng pista sa Quiapo.	
c. Inihahambing ang ginagawa ng mga deboto ng Nazareno sa mga nagpepenitensiya kung mahal na araw.	
d. Inilalarawan ang maigting na paglahok ng mga deboto sa mahaba, masikip at mainit na prusisyong kung minsan ay pinagbubuwan ng buhay.	
e. Ipinakikita ang iba't ibang handa ng mga bahay ng deboto, gayundin ang kanilang mga pagtulong sa mga namimista.	
f. Tinatalakay ang mataimtim na pananalig ng mga deboto, ang paniniwala nila sa kagalingan ng Nazareno, gayundin ang pagpapahayag nila ng debosyong ito.	

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. *Panooring muli at unawaing mabuti ang bidyo tungkol sa Pista ng Itim Na Nazareno. Pagkatapos, sagutin ang mga sumusunod na tanong tungkol dito.*

1. Saan matatagpuan ang bayan ng Quiapo?

- a. sa lalawigan ng Quezon
  - b. sa lungsod ng Quezon
  - c. sa lungsod ng Maynila
  - d. sa lungsod ng Cebu
2. Bakit dinadayo ng marami ang simbahan ng Quiapo?
    - a. dahil sa mapaghimalang pintakasi dito
    - b. dahil malaki at makasaysayan ang simbahan
    - c. dahil ito ang tirahan ng arsobispo ng Maynila
    - d. dahil ito ang luklukan ng katolisismo sa Pilipinas
  3. Kailan dumating ang imahen ng Nazareno sa Pilipinas?
    - a. noong ika-7 siglo
    - b. noong ika-17 siglo
    - c. noong ika-10 siglo
    - d. noong ika-8 siglo
  4. Ano ang araw ng debosyon sa Nazareno?
    - a. Miyerkoles
    - b. Linggo
    - c. Biyernes
    - d. Lunes
  5. Kailan ipinagdiriwang ang Pista ng Itim na Nazareno?
    - a. ika-19 ng Enero
    - b. ika-19 ng Disyembre
    - c. ika-9 ng Disyembre
    - d. ika-9 ng Enero
  6. Bukod sa mga banda at pagtatanghal, ano ang pinakamahalagang nagaganap sa araw ng Pista ng Nazareno?
    - a. paligsahan sa pag-awit
    - b. malaking handaan sa plaza ng Quiapo
    - c. mga palaro sa mga bata
    - d. isang malaki at mahabang prusisyon
  7. Bakit ipinapahid ang mga damit at panyo ng mga tao sa imahen?
    - a. dahil ito raw ay makagagaling sa maysakit
    - b. dahil ito ay “souvenir” o alaala ng kapistahan
    - c. dahil ito ay maaaring maibenta sa malaking halaga lalo na sa mga turista
    - d. dahil ito ay nagdadala ng suwerte sa sinumang may hawak nito.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Ano ang Mali? Sa mga pangungusap sa ibaba ay may salita o lupon ng mga salita na hindi tama. Bilugan ang mga ito at iwasto ang pangungusap. Ang una ay ginawa na para sa iyo.

1. Naniniwala ang mga deboto na walang kapangyarihan ang Itim na Nazareno.
Tama: Naniniwala ang mga deboto na may kapangyarihan ang Itim na Nazareno.
2. Ang mga deboto ay nagdadasal at lumalakad nang mabilis papunta sa altar.

3. Bago dumating ang araw ng pista ng Nazareno ay nangingilin ang mga namamanata.
4. Isang malaking pagtitipon ang natatanging bahagi ng pagdiriwang ng piyesta ng poon.
5. Ipinamamahagi ang lubid ng karosa ng krus ni Hesus sa mga tao para magkatulong-tulong ang lahat sa paghila nito.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Piliin ang mga salitang magkasingkahulugan. Isulat ang letra ng tamang sagot.

___ 1. pintakasi	a. ipahid
___ 2. deboto	b. paniniwala
___ 3. mapagtighaw	c. piyesta
___ 4. pananalig	d. kahanga-hanga
___ 5. ipunas	e. imahen; poon
___ 6. makibahagi	f. mapaginhawa
___ 7. kagila-gilalas	g. layunin
___ 8. hangarin	h. namamanata
	i. makisama

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Piliin ang salitang ***kasalungat*** ang kahulugan ng mga salitang may guhit sa pangungusap.

1. Naniniwalang mapagagaling ng Nazareno ang mga maysakit.

a. mapalalakad	c. mapalalala
b. mapalalakas	d. mapababangon
2. Humiling ang deboto ng tulong sa poon.

a. humingi	c. nagsabi
b. nagbigay	d. humanap
3. Dinadayo ng mga tao ang simbahan ng Quiapo dahil sa Itim na Nazareno.

a. hindi pinupuntahan	c. hindi tinitingnan
b. hindi binibigyan	d. hindi binubuksan
4. Walang lakas ang imahen na mapabuti ang mga maysakit o malutas ang mga may suliranin.

a. marunong	c. makapangyarihan
b. magaling	d. mahina

5. Taos ang paniniwala ng mga tao sa kapangyarihan ng Nazareno.
a. taimtim	c. walang duda
b. di-tapat	d. lubos

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Pumili ng isa at gawin:

- A. *Ipagpalagay na may kaibigan kang Pilipino na lumaki sa Amerika at magbabalikbayan sa Pilipinas. Sumulat ka sa kanya at sabihin mong kailangang makita at maranasan niya ang pista ng Itim na Nazareno sa Quiapo. Ilarawan mo ang pista at hikayatin mo siyang panoorin ito.*
- B. *Ipagpalagay na isusulat mo sa iyong talaarawan (diary) ang pistang iyong pinuntahan at naranasan. Sabihin mo kung ano ang nakita mo, ang reaksiyon ng mga tao, ang mga katangi-tanging nangyari at iba pang palagay mo tungkol dito.*

Lesson 15	f SAGOT
----------------------------	----------------

f GAWAIN BAGO MANOOD

A.

<i>Bagay/Larawan</i>	<i>Kasama</i>	<i>Di Kasama</i>
1. Libreng pagkain sa daan		✓
2. Mga Banda ng musiko	✓	
3. Prusisyon ng mga santo	✓	
4. Pag-aaway ng mga tao sa kalye		✓
5. Pagtitinda ng mga t-shirt at pagkain	✓	
6. Misa sa simbahan	✓	
7. Kasal at binyag		✓

B. 4

f GAWAING GLOBAL

<i>Kaisipan</i>	<i>(✓)</i>
a. Isinasalaysay ang kasaysayan ng Itim na Nazareno: kung sino ang gumawa at kung saan ito yari.	✓
b. Tinatalakay ang mga pangyayari sa unang taon ng pagdiriwang ng pista sa Quiapo.	
c. Inihahambing ang ginagawa ng mga deboto ng Nazareno sa mga nagpepenitensiya kung mahal na araw.	
d. Inilalarawan ang maigting na paglahok ng mga deboto sa mahaba, masikip at mainit na prusisyong kung minsan ay pinagbubuwan ng buhay.	✓
e. Ipinakikita ang iba't ibang handa ng mga bahay ng deboto, gayundin ang kanilang mga pagtulong sa mga namimista.	
f. Tinatalakay ang mataimtim na pananalig ng mga deboto, ang paniniwala nila sa kagalingan ng Nazareno, gayundin ang pagpapahayag nila ng debosyong ito.	✓

A. 1. c, 2. a, 3. b, 4. c, 5. d, 6. d, 7. a

B. Ano ang Mali?

1. Naniniwala ang mga deboto na walang kapangyarihan ang Itim na Nazareno.

Tama: Naniniwala ang mga deboto na mayroong kapangyarihan ang Itim na Nazareno.

2. Ang mga deboto ay nagdadasal at lumalakad nang mabilis papunta sa altar.

Tama: Ang mga deboto ay nagdadasal at lumalakad nang paluhod papunta sa altar.

3. Bago dumating ang araw ng pista ng Nazareno ay nangingilin ang mga namamanata.

Tama: Bago dumating ang araw ng pista ng Nazareno ay nagsisiyam ang mga namamanata.

4. Isang malaking pagtitipon ang natatanging bahagi ng pagdiriwang ng piyesta ng poon.

Tama: Isang malaking prusisyon ang natatanging bahagi ng pagdiriwang ng piyesta ng poon.

5. Ipinamamahagi ang lubid ng karosa ng krus ni Hesus sa mga tao para magkatulong-tulong ang lahat sa paghila nito.

Tama: Ipinamamahagi ang lubid ng karosa ng imahen o poon ng Nazareno o Itim na Nazareno sa mga tao para lahat ay tulong-tulong sa paghila nito.

A. 1. e, 2. h, 3. f, 4. b, 5. a, 6. i, 7. d, 8. g

B. 1. c, 2. b, 3. a, 4. c, 5. b

ANG PISTA NG QUIAPO

Lesson

16

Advanced
Level

source:
“Pag-unawa sa
Kulturang
Pilipino Series”
UH-NSA
Video Project
1991

GAWAIN BAGO MANOOD

Basahin ang artikulong “Pistang Bayan” nina Teresita V. Ramos at Rosalina Morales Goulet (Intermediate Tagalog, pp. 499–500) at saka pag-usapan ang mga mahahalagang bahagi ng isang pistang Pilipino.

Batay sa nabasa, ano sa palagay ninyo ang mga bahaging mapapasama sa bidyong panonoorin? Isulat ang mga hula sa listahang nasa ibaba.

1. _____
2. _____
3. _____

Panooring minsan ang bidyo. Pagkatapos, sumulat ng tatlo hanggang limang pangungusap na inaakala ninyong magbubuod sa napanood sa loob ng kudradong nasa ibaba.

**Buod ng
“Pista ng Quiapo”**

A. Panooring muli ang bidyo. Pagkatapos, isulat sa tapat ng mga categoryang nasa loob ng grid ang mga imaheng nakita at tekstong narinig sa bidyo:

Kategorya	Mga Nakita/Narinig
Ritwal ng Relihiyon	
Kasayahan	
Gayak o Dekorasyon	

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Sagutin ang sumusunod na tanong. Isulat sa mga blanko ang sagot. Maaaring paanoorin uli ang bidyo kung kinakailangan.

1. Bakit sinasabing makasaysayan ang simbahan ng Quiapo?

---

2. Bakit dinadayo ng maraming tao ang simbahan ng Quiapo?

---

3. Paano ipinakikita ng mga tao ang debosyon nila sa Hesus Nazareno?

---

4. Anu-anong paghahanda ang ginagawa ng mga tao para ipagdiwang ang pista ng Quiapo?

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Marami sa mga salitang narinig ninyo sa bidyo ay nabuo sa pamamagitan ng isang sistema ng paglalapi. Nagiging pangngalan (noun), panuring (modifier) o pandiwa (verb) ang mga ito mula sa isang salitang ugat.

Halimbawa:

Salitang Ugat	Pangngalan	Panuring	Pandiwa
tanda	katandaan	pinakamatanda	tumanda

Isuplay ang nawawalang salita sa grid:

Salitang Ugat	Pangngalan	Panuring	Pandiwa
saysay			isaysay
himala		mapaghimala	
	kalungkutan		
kilos			
hiling	kahilingan		

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Gamitin sa sariling pangungusap ang mga italisadong salita o parirala sa mga pangungusap na nasa ibaba. Isulat ang sagot sa loob ng kahon.

1. Nasa pusod ng Maynila ang Quiapo.

2. Plaza Miranda ang liwasang kadluan ng mga kilusang panlipunan at at pampulitika sa Pilipinas.

3. Maraming namamanata ang lumalakad nang paluhod mula sa pinto ng simbahan hanggang sa altar.

4. Maningning na maningning ang simbahan Disyembre pa lang.

5. Ang pista ay okasyon ng pananalig, panonood, pagsasaya at pakikipagtalamitam sa mga kaibigan.

GAWAIN PAGKAPANOOD

---

1. Sumulat sa inyong dyornal ng isang paglalarawan tungkol sa paglabas ng prusisyon sa pista ng Quiapo. Isama ang mga detalye ng makulay na prusisyon. Ilakip sa inyong paglalarawan ang damdaming sumanib sa inyo nang pinanonood ang bidyo.
2. Sa klase, makunwaring dayuhang reporter kayo sa Maynila. Nasa eksena kayo ng pista. Inirereport ninyo sa radyo o kaya'y "live" sa telebisyon ang kasalukuyang nangyayari.

Lesson 16

f SAGOT

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A.

Kategorya	Mga Nakita/Narinig
Ritwal ng Relihiyon	<i>Misa, pagdarasal paglakad ng tao nang paluhod, prusisyon; paglabas ng prusisyon, paghalik sa santo</i>
Kasayahan	<i>Pagkakaroon ng musiko; Pagtitinda at pagbili ng pagkain; pamamasyal; pagsasama-sama ng pamilya; pagtatanghal ng mga palabas</i>
Gayak o Dekorasyon	<i>Mga ilaw Pagsasabit ng banderitas</i>

B.

- Bakit sinasabing makasaysayan ang simbahan ng Quiapo?
Makasaysayan ang Quiapo dahil isa ito sa pinakamatatandang simbahan ng Pilipinas; dahil nasa harap nito ang Plaza Miranda na kadluan ng pampulitika at panlipunang kilusan
- Bakit dinadayo ng maraming tao ang simbahan ng Quiapo?
Naniniwala silang mapaghimala ang Nazareno/Pintakasi
- Paano ipinakikita ng mga tao ang debosyon nila sa Hesus Nazareno?
*Lumalakad nang paluhod sa simbahan
Nagsisiyam sila (nobena)
Sumasama sa prusisyon
Humihila ng lubid ng karosa ng poon
Nagmimisa o nakikinig ng misa*
- Anu-anong paghahanda ang ginagawa ng mga tao para ipagdiwang ang pista ng Quiapo?
Nagkokontribusyon para sa dekorasyon

Naglalagay ng ilaw mula Disyembre

GAWAING PANGWIKA

A.

<i>Salitang Ugat</i>	<i>Pangngalan</i>	<i>Panuring</i>	<i>Pandiwa</i>
saysay	kasaysayan	makasaysayan	isaysay
himala	himala	mapaghimala	maghimala
lungkot	kalungkutan	malungkot	ikalungkot
kilos	kilusan	mapagkilos	kumilos
hiling	kahilingan	mapaghiling	humiling

Posibleng magkaroon din ng ibang sagot bukod sa nasa loob ng grid. Itanong sa guro kung may iba kayong sagot.

MGA DULAANG KATUTUBO

Lesson

17

Advanced
Level

source:

Dulaan: Isang
Dokumentaryong
Video Tungkol sa
Dulaang Pilipino
Iskrip at Direksyon ni
Nicanor G. Tiongson
Cultural Center of the
Philippines, 1990

GAWAIN BAGO MANOOD

- A. *Ang mga dulaang katutubo ay makikita sa mga ritwal. Magbigay ng tatlong okasyon na maaaring mapasama sa isang ritwal ang katutubong dula.*

Halimbawa: kasalan

- B. *Maririnig sa palabas ang mga salitang italisado. Piliin ang tamang kahulugan ng mga ito. Bilugan ang letra ng sagot.*

- Ang **samut-saring** anyo ng dulaang Pilipino ngayon ay bunga ng mga kulturang umiral at umiiral sa bansa.
  - karamihan
  - kakaiba
  - iba't iba
  - sobra-sobra
- Nagwawasiwas** ang baylan ng mga dahon ng buri.
  - nagtatapon
  - nagwawagayway
  - nagbubuga
  - nagtatanim
- Maituturing ding dula ang mga sayaw ng katutubong **may sinasagisag** na bagay o gawi.
  - may kahulugan
  - may kaanyuan

- (**f** Nasa huling pahina ang sagot)

(**f** *Nasa huling pahina ang sagot*)

- b. pinakamatandang lalaki sa tribo
- d. pinuno
- 2. Anong hayop ang kinakatay sa ritwal?
  - a. baka
  - c. aso
  - b. baboy
  - d. kambing
- 3. Ano ang mga dahilan kung bakit ginagawa ang ritwal ng babaylan?
  - a. para mapagaling ang maysakit
  - c. para mapagbuti ang pakikibaka at kasal
  - b. para mapagbuti ang ani
  - d. para sa binyag at libing

Ritwal ng Pagdiwata

- 4. Saang parte ng Pilipinas nagaganap ang pagdidiwata?
  - a. Katimugan
  - c. Pasig
  - b. Pampanga
  - d. Pasay
- 5. Bakit ginagawa ang ritwal na ito?
  - a. para mapabuti ang maysakit
  - c. para ipagdiwang ang kasal
  - b. para mapabuti ang ani ng palay
  - d. para itaboy ang masamang ispiritu
- 6. Alin sa mga sumusunod ang hindi inaalay sa anito?
  - a. alahas
  - c. bigas
  - b. hayop
  - d. tinapay

Ritwal ng Atang-Atang

- 7. Anong katutubong grupo ang gumagawa ng ritwal ng atang-atang?
  - a. mga Tagbanwa
  - c. mga Igorot
  - b. mga Ibanag
  - d. mga Aeta
- 8. Ano ang mga laman ng munting balsang kawayan na ginagamit sa ritwal?
  - a. alahas at bigas
  - c. bulaklak at prutas
  - b. itlog, sigarilyo at puto
  - d. mangkok at tela

9. Ano ang dahilan at ginagawa ang ritwal ng atang-atang?
a. para itaboy ang masasamang ispiritu	c. para matuwa ang mga anito
b. para mapasagana ang ani ng palay	d. para mapagaling ang mga maysakit

Sayaw-Unggoy

10. Anong katutubong grupo ang nagpapalabas ng sayaw-unggoy?
  - a. mga Aeta
  - b. mga Itneg
  - c. mga Ibanag
  - d. mga Tagbanwa
11. Ano ang isinasagisag ng sayaw ng unggoy?
  - a. Ang mga tao ay gumagalang at malapit sa kalikasan.
  - b. Ang mga unggoy ay binibigyang-halaga sa Zambales.
  - c. Sinasamba at ginagalang ang mga unggoy.
  - d. Kasiya-siyang gayahin ang mga kilos at gawi ng unggoy.

(**f** *Nasa huling pahina ang sagot*)

GAWAING PANGWIKA

Isulat ang tamang anyo ng salita na angkop sa pangungusap.

1. **nakakatuwa** (adj.)   **natutuwa** (v.)
a. _____ ako at nakarating ka sa aking kaarawan.
b. _____ ang palabas na napanood ko kahapon sa sine.
2. **maysakit** (n.)   **masakit** (adj.)
a. Hindi ako nakatulong kagabi dahil _____ ang ngipin ko.
b. Hindi makakain ang _____ kaya nanghina ang kanyang katawan.
3. **pag-ani** (n.)   **nag-ani** (v.)
a. Abalang-abala ang lahat dahil malapit na ang panahon ng _____ ng palay.
b. _____ ng maraming mais ang mga magsasaka.
4. **pagbabago** (n.)   **nagbago** (v.)
a. Malaki ang _____ sa bansa magmula nang siya ang naging presidente.
b. Maraming bagay ang _____ sa eskuwelahan nang dumating ang bagong punong-guro.

5. **paggalang** (n.) **magalang** (adj.)
a. Talagang magaan ang loob ko sa batang _____.
b. Kailangang turuan ng tamang _____ ang mga bata.
6. **kasal** (n.) **ikinasal** (v.)
a. Hindi ko alam na _____ ka na pala noong isang taon.
b. Sa Nobyembre ang _____ ng bunso kong kapatid.
7. **nagtatanim** (v.) **pagtatanim** (n.)
a. Tuwing tag-init, _____ ako ng bulaklak sa aking hardin.
b. Hindi biro ang _____ ng palay sa bukid.

(**f** Nasa huling pahina ang sagot)

Basahin ang sumusunod na artikulo tungkol sa isang ritwal sa Pilipinas at sagutin ang mga tanong pagkatapos. “Ang Binyag”, mula sa: Intermediate Tagalog: Developing Cultural Awareness Through Language, Teresita V. Ramos & Rosalina Morales Goulet, University of Hawai’i Press, 1981 pp. 515–517.

**Lesson
17**

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

B. 1. c, 2. b, 3. a, 4. b, 5. c

f GAWAING GLOBAL

---

1. tama, 2. mali, 3. tama, 4. tama, 5. mali

f ISPESPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

---

1. c, 2. b, 3. c, 4. a, 5. b, 6. b, 7. b, 8. a, b, 9. d, 10. a, 11. a

f GAWAING PANGWIKA

---

1. a. Natutuwa, b. Nakakatuwa
2. a. masakit, b. maysakit
3. a. pag-ani, b. Nag-ani
4. a. pagbabago, b. nagbago
5. a. magalang, b. paggalang
6. a. ikinasal, b. kasal
7. a. nagtatanim, b. pagtatanim

ANG SIKOLOHIYANG PILIPINO

Lesson 18

Advanced
Level

source:
"Pep Talk"
ABS-CBN
1986

GAWAIN BAGO MANOOD

A. *Ano nga ba ang Pilipino? Bilang isang dayuhan, o isang Pilipinong Amerikano, ano sa palagay mo ang mga katangian ng Pilipino? Maglista ng limang sagot.*

B. *Piliin sa ibaba ang pinakamalapit na kahulugan ng mga salitang italisado sa pangungusap.*

___ 1. Maraming naniniwalang bumuti ang <i>paningin</i> ng <i>daigdig</i> sa Pilipino dahil sa rebolusyong EDSA.	a. walang maipagmamalaki
___ 2. Walang <i>dumanak na dugo</i> sa rebolusyon ng 1986.	b. pintas
___ 3. Maraming naniniwala na <i>salat sa kasaysayan</i> ang ang mga Pilipino at sa EDSA lang sila bumawi.	c. pangkalahatang pag-unawa
___ 4. Malawak ang kaalaman ng edukadong Pilipino tungkol sa daigdig pero <i>makitid</i> sa	d. ordinaryong tao
	e. kulang ang kaalaman sa sarili
	f. walang nasaktan o

(**f** Nasa huling pahina ang sagot)

(**f** *Nasa huling pahina ang sagot*)

B. Bukod sa pangyayari sa EDSA, ano pang pangunahing kaisipan ang tinalakay ng bidyo?

- ☐ kolonyal na edukasyon ng Pilipino
- ☐ pananaw ng mga dayuhan sa Pinoy
- ☐ paningin ng masang Pilipino sa kanyang kapwa
- ☐ angkop ang Kanluraning Sikolohiya sa Pilipino

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

Piliin ang tamang karugtong ng mga sumusunod na pangungusap. Letra lamang ang isulat. Panooring muli ang bidyo kung kinakailangan.

___ 1. Ipinamalas ng Pilipino ang kanyang kadakilaaan _____ .	a. ang kolonyal na edukasyon ng Pilipino.
___ 2. Ang trahedya ng edukadong Pilipino ay _____ .	b. ang katangiang ipinamalas ng Pilipino.
___ 3. Isang maaaring dahilan kung bakit kulang ang pag-unawa ng Pilipino sa kanyang katauhan ay _____ .	c. hindi angkop sa katauhan ng Pilipino.
___ 4. Ang mga namimintas sa pagkatao ng Pilipino ay _____ .	d. malawak ang pananaw niya sa daigdig pero makitid pagdating sa katauhang Pilipino
___ 5. Ayon sa Pambansang Samahan ng Sikolohiyang Pilipino, ang kanluraning sikolohiya ay _____ .	e. kulang sa karanasan sa katutubong ugali
	f. sa mapayapang himagsikan sa EDSA

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Mga Salitang Magkasalungat. Isulat ang letra ng salitang kasalungat ang kahulugan.

_____ 1. malawak	a. salat
_____ 2. mapayapa	b. malapad
_____ 3. kulang	c. makitid
_____ 4. labis-labis	d. madalang
_____ 5. madalas	e. marahas
	f. sobra

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Kumpletuhin ang talata sa pamamagitan ng pagsulat ng letra ng tamang sagot sa blangko. Nasa ibaba ang mapagpipilian:

supilin ang himagsikan	labis-labis ang pagkamangha
may sinasabi	walang dugong dumanak
makitid ang kaalaman	alingawngaw ng mga kuru-kuro
	ng mga dayuhan

_____ ng buong daigdig sa naganap na mapayapang himagsikan sa EDSA noong 1986. Ito ay sadyang naiiba dahil _____ at pati na ang sinasabing diktador ay hindi nagawang gumamit ng dahas para _____. Dahil sa nangyaring ito, napabuti raw ang paningin ng daigdig sa Pilipino. Di tulad noon na ang Pilipino mismo ay _____ tungkol sa sariling katauhan at ang kanyang pananaw tungkol sa kaugaliang Pilipino ay mga _____.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Basahin ang librong Bayan Ko! Images of the Philippine Revolt Kowloon, Hongkong: Project 28 Days, 1986.

**Lesson
18**

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

B. 1. c, 2. f, 3. a, 4. e, 5. b, 6. d

f GAWAING GLOBAL

- A. ✓ walang dugong dumanak
✓ nagkaisa ang mga tao pati ang militar laban sa diktador
✓ maging ang diktador ay hindi gumamit ng dahas para mapigil ang himagsikan
- B. ✓ kolonyal na edukasyon ng Pilipino
✓ pananaw ng mga dayuhan sa Pinoy
✓ paningin ng masang Pilipino sa kanyang kapwa

f ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

---

1. f/b, 2. d, 3. a, 4. e, 5. c

f GAWAING PANGWIKA

- A. 1. c, 2. e, 3. f, 4. a, 5. d
- B. Labis-labis ang pagkamangha ng buong daigdig sa naganap na mapayapang himagsikan sa EDSA noong 1986. Ito ay sadyang naiiba dahil walang dugong dumanak at pati na ang sinasabing diktador ay hindi nagawang gumamit ng dahas para supilin ang himagsikan. Dahil sa nangyaring ito, napabuti raw ang paningin ng daigdig sa Pilipino. Di tulad noon na ang Pilipino mismo ay makitid ang kaalaman tungkol sa sariling katauhan at ang kanyang pananaw tungkol sa kaugaliang Pilipino ay mga alingawngaw ng mga kuru-kuro ng mga dayuhan.

TRADISYON NG PIYESTA

Lesson

19

Advanced
Level

source:
"Pep Talk"
ABS-CBN
1986

GAWAIN BAGO MANOOD

Ang Pilipino ay kilala sa kanyang hilig sa kasayahan lalo na sa piyesta. Ilista sa ibaba ang maaaring makita o mangyari kapag may piyesta. Pagkatapos, hulaan sa pamamagitan ng paglalagay ng tsek (✓) kung ang mga ito ay makikita o mababanggit sa bidyo.

1. _____
2. _____
3. _____
4. _____

Nasa Bidyo	Wala sa Bidyo

Panoorin nang buo ang bidyo. Pagkatapos piliin ang mga pangunahing kaisipang binanggit sa ulat. Bilugan ang numero ng iyong sagot.

- ☐ May malapit na damdamin ang Pilipino sa kasayahan.
- ☐ Kadalasan ay gumagasta ng malaking pera ang mga naghahanda sa piyesta, kahit hindi nila kaya.
- ☐ Ang tradisyon ng piyesta ay nakuha ng mga Pilipino sa mga Espanyol.
- ☐ Ang kasayahan ay isang paraan para makalimutan ang mga paghihirap sa buhay.
- ☐ Malaki ang kaugnayan ng relihiyon sa pagdadaos ng piyesta.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. *Panooring muli ang bidyo. Pagkatapos sabihin kung ang mga pangungusap sa ibaba ay tama o mali. Lagyan ng T kung tama at kung hindi, isulat ang salitang nagpamali sa pangungusap sa blangko.*

- _____ 1. Ang hilig ng mga Pilipino sa kasayahan ay sinasabing natatangi sa mundo.
- _____ 2. Marunong ang Pinoy na sumunod sa takbo ng buhay sa kasiya-siyang paraan.
- _____ 3. Dapat iwasan ang labis na paggasta sa piyesta.
- _____ 4. Kung naghihirap ang Pinoy at may piyesta, kadalasan ay konting pagkain lang ang kanyang hinahanda.
- _____ 5. Ang piyesta ay okasyon para magkasama-sama ang mga kamag-anak at kaibigan.
- _____ 6. Dapat alisin ang piyesta sa tradisyon ng Pilipino.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Panooring muli ang bahagi ng bidyo tungkol sa paghahanda ng pagkain kung may piyesta. Pagkatapos kumpletuhin ang sagot ni Dr. Virgilio Enriquez sa isang tanong tungkol dito.

kasayahan	pagkakataon	nagdadala
paghahanda	paggasta	pagsisimba
kamag-anak	anyayahan	

Loren Legarda: Ano ba ang “nature” ng Pilipino tungkol sa pagkain? Bakit pag naghahanda siya ay napakarami at sabay-sabay? Ito ba’y natatanging ugali natin?

Dr. Enriquez: May dahilan kung bakit tayo naghahanda nang ganyan. Ito’y isang _____ para tayo ay magsama-sama di lamang mga kaibigan kundi pati mga _____ na matagal nang di nakikita . Sa piyesta, hindi na kailangang _____ ang mga tao. Sa probinsya pagka may piyesta, _____ sila ng maaaring gamitin sa _____. Tulong na rin ito sa naghahanda...Ang kailangan lang ay iwasan ang labis na _____. Pero ang _____ ay di dapat tanggalin sa ating mga Pilipino.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. Isulat ng letra ang tamang kahulugan sa Inggles ng mga parirala sa kaliwa.

1. malapit na damdamin	a. willingness
2. kagaanan ng loob	b. service
3. paghihirap ng kalooban	c. way of life
4. labis na paggasta	d. fondness
5. takbo ng buhay	e. overspending
	f. misery;suffering

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Mga Pananong (Interrogatives). Piliin kung alin sa mga pananong sa ibaba ang maaaring ipalit sa mga salitang may guhit sa pangungusap.

___ 1. Naghahanda ng maraming pagkain <u>kapag may piyesta</u> .	a. Sino
___ 2. Dapat iwasan <u>ang labis na paggasta</u> .	b. Saan
___ 3. Mahilig sa kasayahan at pagsasama-sama <u>ang Pilipino</u> .	c. Ano
___ 4. Kapag may piyesta <u>sa probinsya</u> , nagdadala ang mga tao ng maaaring gamitin sa paghahanda.	d. Gaano
	e. Ilan
___ 5. <u>Maraming</u> dayuhan ang dumalo sa piyesta.	f. Kailan

(f Nasa huling pahina ang sagot)

Basahin ang artikulong “Pistang Bayan” sa Intermediate Tagalog: Developing Cultural Awareness Through Language *nina* Teresita V. Ramos at Rosalina Morales Goulet (Honolulu, University of Hawai’i Press, 1981) pp. 499–501.

Lesson 19

f SAGOT

f GAWAING GLOBAL

- ✓ May malapit na damdamin ang Pilipino sa kasayahan.
- ✓ Kadalasan ay gumagasta ng malaking pera ang mga naghahanda sa piyesta, kahit hindi nila kaya.
- ✓ Ang tradisyon ng piyesta ay nakuha ng mga Pilipino sa mga Espanyol.

f ISPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. 1. natatangi, 2. T, 3. T, 4. konting, 5. T. 6. alisin

B. Dr. Enriquez: May dahilan kung bakit tayo naghahanda nang ganyan. Ito'y isang pagkakataon para tayo ay magsama-sama, di lamang mga kaibigan kundi pati mga kamag-anak na matagal nang di nakikita. Sa piyesta, hindi na kailangang anyayahan ang mga tao. Sa probinsya, pagka may piyesta, nagdadala sila ng maaaring gamitin sa paghahanda. Tulong na rin ito sa naghahanda...Ang kailangan lang ay iwasan ang labis na paggasta. Pero ang kasayahan ay di dapat tanggalin sa Pilipino.

f GAWAING PANGWIKA

A. 1. d, 2. a, 3. f, 4. e, 5. c

B. 1. f, 2. c, 3. a, 4. b, 5. e

MAY DISIPLINA BA ANG PILIPINO?

Lesson

20

Advanced
Level

source:
"Pep Talk"
ABS-CBN
1986

GAWAIN BAGO MANOOD

- A. Ayon sa pamagat ng leksyon, hulaan kung ano ang mga kaisipang pwedeng mabanggit sa palabas.

(dagdagan kung kailangan)

- B. Ang mga salita sa tabi ay ginamit sa bidyo. Piliin kung alin sa kanila ang makabubuo sa mga pangungusap.

___ 1. Sinasabi ng mga dayuhan na wala raw _____ ang mga Pilipino lalo na sa kanyang galaw sa publiko.	a. ugali
___ 2. Ang pagpapasya kung ang isang _____ ay positibo o hindi ay depende rin sa taong tumitingin.	b. paniniwala
___ 3. Kailangang angkop ang _____ sa kaugalian at pamumuhay ng mga nasasakupan nito.	c. masusing
___ 4. Dapat _____ ng tao kung bakit importante sa kanya ang batas.	d. batas
___ 5. Kapag _____ pinag-aralan ang sitwasyon,	e. maunawaan
	f. disiplina

saka lang malalaman kung ito ay tama o mali.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING GLOBAL

Panoorin ang bidyo. Narito ang mga kaisipang nabanggit sa palabas, Lagyan ng tsek (✓) kung ito ay katulad ng iyong sagot sa unang pagsasanay.

- ☐ Isa sa mga sinasabing negatibo tungkol sa Pilipino ay ang kakulangan niya ng disiplina.
- ☐ Karamihan sa sinasabing negatibo tungkol sa Pilipino ay hindi naman pala ganoon kung pag-aaralang mabuti.
- ☐ Ang batas ay dapat sumasagot o angkop sa sitwasyon at layunin ng mga nasasakupan nito.
- ☐ Ang Pilipino ay disiplinado, kailangan lang maunawaan niya ang batas.

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

Panooring muli ang buong palabas at sagutin ang mga tanong sa ibaba. Bilugan lamang ang letra.

1. Sinasabing kulang sa disiplina ang Pilipino lalo na sa larangan ng _____.

a. pagkain	c. pakikipagkapwa-tao
b. trapiko	d. negosyo

2. Kailangan daw iayon ang paggawa ng batas-trapiko sa _____.
  - a. sikolohiya at kaugalian ng Pilipino
  - b. sitwasyon sa bansa
gobyerno
  - c. mga batas sa ibang bansa
  - d. utos ng mga nasa
3. Kung may prusisiyong nagaganap sa daan, ang trapiko ay _____.
  - a. bumabagal dahil sumusunod sa prusisyon ang mga sasakyan.
  - b. bumibilis dahil nilalampasan ng mga sasakyan ang prusisyon.
  - c. nagkakabuhol-buhol
  - d. tumitigil para magbigay-daan sa prusisyon.
4. Disiplinado naman daw ang Pilipino, kailangan lang na _____.
  - a. gumawa ng batas para sa lahat ng bagay at pagkakataon
  - b. hayaan siyang gawin ang gusto niyang gawin
  - c. bigyan siya ng pagkakataong maunawaan ang batas
  - d. kasama siya sa paggawa ng batas-trapiko
5. Ang pagpapasiya kung ang isang ugali ay positibo o negatibo ay depende sa _____.
  - a. mga gumagawa ng batas
  - b. layunin at sistema ng pagpapahalaga ng tao
  - c. Pambansang Samahan ng Sikolohiyang Pilipino
  - d. mga edukadong taong nag-aral ng kanluraning sikolohiya

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

A. **Mga Salitang Hiram.** *Maraming salita sa Tagalog ang hiniram sa ibang wika. Salungguhitan ang mga salitang-hiram sa mga pangungusap sa ibaba.*

1. Ang pagpapasiya kung ang isang ugali ay positibo o hindi ay depende sa sistema ng pagpapahalaga.
2. Dapat pagbutihin ang aspeto ng disiplina dito sa Pilipinas.
3. Kailangang ang antas ng teknolohiya ay angkop sa sitwasyon.
4. Kapag may prusisyon, bumabagal ang takbo ng trapiko.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. *Ang mga pangungusap sa ibaba ay may mali. Iwasto ang mga pangungusap batay sa mga katunayang napanood mo sa bidyo.*

1. Disiplinado raw ang Pinoy lalo na pagdating sa trapiko.

2. Lahat ng batas-trapiko sa Pilipinas ay angkop sa kaugalian at sitwasyon ng mga Pilipino.
3. Bumuti ang takbo ng trapiko sa U.P. dahil sa mga donasyong traffic signal ng mga Hapon.
4. Ang problema sa trapiko ay katangian lamang ng mga Pinoy.
5. Walang kakulangan ang Pinoy sa disiplina.
6. Ang isang bagay ay positibo kung ito ay nakakasama sa pag-unlad ng bayan.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

Ipagpalagay na may kakilala kang Pilipino na pupunta sa Amerika sa unang pagkakataon. Gumawa ka ng sulat at sabihin mo sa kanya ang mga kaugalian ng mga Amerikano na sa iyong palagay ay dapat niyang malaman at bigyang-pansin (Halimbawa: ang konsepto ng “privacy” o “private space”). Pagkatapos ipakita mo ang sulat sa isang guro ng Filipino o katutubong tagapagsalita nito.

**Lesson
20**

f SAGOT

f GAWAIN BAGO MANOOD

B. 1. f, 2. a, 3. d, 4. e, 5. c

f PANG-IPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

---

1. b, 2. a, 3. a, 4. c, 5. b

f GAWAING PANGWIKA

- A. 1. positibo, depende, sistema
2. aspeto, disiplina
3. teknolohiya, sitwasyon
4. prusisyon, trapiko

- B. 1. Hindi raw disiplinado ang Pinoy lalo na pagdating sa trapiko.
2. Hindi lahat ng batas-trapiko sa Pilipinas ay angkop sa kaugalian at sitwasyon ng mga Pilipino.
3. Lalong bumagal ang takbo ng trapiko sa U.P. dahil sa mga donasyong traffic signal ng mga Hapon.
4. Ang problema sa trapiko ay hindi lamang katangian ng mga Pinoy.
5. May kakulangan din ang mga Pinoy sa disiplina.
6. Ang isang bagay ay negatibo kung ito'y nakakasama sa pag-unlad ng bayan
or
Ang isang bagay ay positibo kung ito'y hindi nakakasama sa pag-unlad ng bayan.

KATANGIAN NG MGA PILIPINO

Lesson

21

Advanced
Level

source:
"Pep Talk"
ABS-CBN
1986

GAWAIN BAGO MANOOD

---

*Masipag ba o tamad ang Pilipino? Ito ang pag-uusapan sa bidyong mapapanood. Mababanggit ang dalawang katangiang madalas sabihin tungkol sa Pilipino. Ito ang **ningas kugon** at ang atityud na **bahala na**. Ano ang pagkakaintindi ninyo sa mga konseptong ito? Isulat sa ibaba ang sagot.*

Panooring minsan ang bidyo. Pagkatapos bilugan ang mga kaisipang napag-usapan doon.

1. Kahit kailan, hindi na raw umunlad ang Pilipino.
2. Bahagi na raw ng buhay-Pilipino ang katamaran, katiwalian at kahinaan.
3. Utang ng mga Pilipino sa mga dayuhang pumasok sa Pilipinas ang kanyang kasipagan at kaunlaran.
4. Likas na masipag ang Pilipino.
5. Hindi tamad ang Pilipino, trabaho lang ang kulang.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

ISPESIPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

A. Panooring muli ang bidyo. Isulat ang impormasyong hinihingi sa mga kahong nasa ibaba.

1. Anu-ano ang mga negatibong ugali o katangian ng Pilipino na binanggit sa bidyo?
  - a. _____
  - b. _____
  - c. _____
  - d. _____
2. Anu-ano ang mga patunay ng kasipagan ng Pinoy batay sa bidyo?
  - a. _____
  - b. _____
  - c. _____
  - d. _____

3. Ayon kay G. Enriquez, ano ang maitutulong ng mga iskolar tungo sa pag-unawa sa Pilipino?

- a. _____
- b. _____
- c. _____

(f Nasa huling pahina ang sagot)

B. Batay sa napanood, magbigay ng pahayag tungkol sa:

- 1. mga iskwater sa lungsod —
- 2. mga batang nagtitinda ng sigarilyo sa kalye —
- 3. mga magsasaka sa bukid —
- 4. mga Pilipinong nagtatrabaho sa abroad —
- 5. mga Pilipino noong unang panahon —
- 6. mga Pilipino ngayon —

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAING PANGWIKA

Ibigay ang kahulugan ng mga salitang may guhit sa pangungusap.

- 1. Nagbabanat ng buto ang mga manggagawa araw-araw para kumita ng pera.
- 2. Di alintana ng mga bata ang mainit na sikat ng araw na masakit sa balat.

3. Kumikilos at nagsisikap ang Pilipino para may maitustos sa kanyang pangangailangan sa buhay.
4. Sabi ng iba, kulelat ang Pilipinas sa lahat ng mga bansa sa Asya pagdating sa kaunlaran.
5. Tama bang sabihing watak-watak ang mga Pilipino dahil sa pagkakaroon ng iba-ibang wika sa bansa?
6. Bago ang mga dayuhan, ang mga Pilipino noon ay likas nang maagap sa panahon.

(f Nasa huling pahina ang sagot)

GAWAIN PAGKAPANOOD

A. Sa estudyante:

Gumawa ng isang sulatin tungkol sa katiwalian sa pamahalaan at ang epekto nito sa ordinaryong mamamayan. Ipakita ang iyong sinulat sa isang guro o tagapagsalita ng Tagalog.

B. Sa klase:

Hatiin sa dalawang grupo ang klase at magdebate tungkol sa isyung, “Katiwalian ang dahilan ng katamaran”. Isang grupo ang sasang-ayon at sasalungat naman ang isa.

f GAWAING GLOBAL

---

1. Kahit kailan, hindi na raw umunlad ang Pilipino.
2. Bahagi na raw ng buhay-Pilipino ang katamaran, katiwalian at kahinaan.
4. Likas na masipag ang Pilipino.
5. Hindi tamad ang Pilipino, trabaho lang ang kulang.

ISPESAPIKONG IMPORMASYONG GAWAIN

- A. 1. Anu-ano ang mga negatibong ugali o katangian ng Pilipino ang binanggit sa bidyo?
- a. hindi na umunlad ang Pilipino
  - b. patuloy ang pagdami ng iskwater
  - c. katiwalian sa gobyerno
  - d. katamaran ng Pilipino
  - e. kahinaan ng Pilipino
2. Anu-ano ang pagpapatunay ng kasipagan ng Pinoy batay sa bidyo?
- a. mga batang nagtitinda ng sigarilyo sa kalye para kumita
  - b. mga magsasaka sa bukid na hindi iniintindi ang init ng araw
  - c. mga Pilipinong nagpapaalila sa dayuhan para kumita ng pera
  - d. ang iba ay dalawa ang trabaho para may panggastos
3. Ayon kay G. Enriquez, ano ang maitutulong ng mga iskolar tungo sa pag-unawa sa mga Pilipino?
- a. kailangang pag-aralan kung kailan nagkakaisa ang Pilipino
  - b. pag-aralan ang mga kondisyon na makakatulong sa pagkakaisa ng Pilipino
  - c. kailan bumababa ang pagkakataon para mangyari ito
- B. 1. mga iskwater sa lungsod — patuloy ang pagdami nila
2. mga batang nagtitinda ng sigarilyo sa kalye — di alintana ang init ng araw at ang panganib ng pag-angkas sa eskribo ng sasakyan
  3. mga magsasaka sa bukid — maghapon ng nagbabanat ng buto sa ilalim ng init ng araw
  4. mga Pilipinong nagtatrabaho sa abroad — pumapayag magpaalila sa dayuhan para may maitustos sa pangangailangan

5. mga Pilipino noong unang panahon — likas na masipag, una sa panahon, maagap sa panahon, magalang
6. mga Pilipino ngayon — iba't ibang uri na;maraming dayuhan sa sariling bayan,hindi marunong magsalita ng tunay na Pilipino

GAWAING PANGWIKA

---

1. Nagbabanat ng buto ang mga manggagawa araw-araw para kumita ng pera. — nagsisikap/nagtatrabaho nang mabuti/masipag magtrabaho
2. Di alintana ng mga bata ang mainit na sikat ng araw na masakit sa balat. — di pinapansin/di iniintindi
3. Kumikilos at nagsisikap ang Pilipino para may maitustos sa kanyang pangangailangan sa buhay. — may maibayad
4. Sabi ng iba, kulelat ang Pilipinas sa lahat ng mga bansa sa Asya pagdating sa kaunlaran. — huli
5. Tama bang sabihing watak-watak ang mga Pilipino dahil sa pagkakaroon ng iba-ibang wika sa bansa? — hiwa-hiwalay/walang pagkakaisa
6. Bago ang mga dayuhan, ang mga Pilipino noon ay likas nang maagap sa panahon. — maaga/laging nasa oras

